CZY… Łódź

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 209 (1204 | Łódź, Sroda 7 Września 1927 | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך י׳ אלול תרפ״ז. | Nr. 209 (1504

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

אנהויב פון דער סיים-סעסיע.

דעקרעט וועגען צונויפרופען דעם סיים וועט די טעג ערשיינען.

ווארשא. 6 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) אין די סיים קרייזען לאזט זיך שוין בעמערקען אן אויפלעבונג. דער דעקרעט וועגען צונויפרופען דעם סיים וועט, ווי מ׳איז אינפארמירט, ארויסגעגעבען ווערען אין בעשטימטען טערמין, ד. ה. ביז׳ן 10 טען ד. ח., דאגעגען רעכענט מען, אז די ערשטע זיצונג וועט בעשטימט ווערען נישט פריהער, ווי אויף׳ן 22-סטען סעפטעמבער.

ווארשא. 6 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) ווי מ׳גיט איבער פון מאסגעבענדע קוועלען, האט די רעגירונג בדעה אריינצוטראגען אין סיים א הוספה-בודזשעט אין דער הויך פון 300 מיליאן זל.

ווארשא. 6 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די הכנס׳ת פון די שטייערן זענען אין פערגאנגענעם חודש איבערגעשטיגען די פאראויסגעזעהענע סומע.

די רעגירונג האט בעשלאסען צו הגדלען דעם גרונד-קאפיטאל פון באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא אויף 15 מיליאן זל.

בעשלוס צו עפענען האנדעלס-קאמערן

א האנדעלס-קאמער אין לאדז.

ווארשא, 16. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז אין האנדעלס מיניסטעריום אין דער אבוועזענהייט פון מינ. קוויאטקאווסקי און פערטרעטער פון אנדערע מיניסטעריומס פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען איינארדנען האנדעלס-קאמערן אין פוילען.

דאס יודישע סוחרים איז געווען פערטרעטען דורך דעפוטאט ווישליצקי און ה׳ עפשטיין פון קראקא.

ס׳איז בעשלאסען געווארען צו עפענען האנדעלס-קאמערן: אין ווארשא פאר דער ווארש. וואיעוואדזטווא, אין לאדז—פאר דער לאדזער. אין לובלין—פאר דער לובלינער און וואהלין, אין ווילנא — פאר די מזרח-קרעסען, אין סאסנאוויץ, קאטאוויץ, פוזען און קראקא.

אונצופרידענהייט מיט דער עקזעקוטיווע

מעלדען די רעוויזיאניסטען און ראדיקאלע ציוניסטען אויפ׳ן קאנגרעס אין באזעל.

ווידער א שארפע רעדע פון זשאבאטינסקי׳ן.

באזעל, 16 (פון אונזער ספעציעלען שליח). געכטען האט קיין פלענאר-זיצונג פון קאנגרעס נישט געזאלט פארקומען, אבער פארנאכט האבען די דעלעגאטען אומגעריכט דערהאלטען איינלאדונגען און אין אוונד איז פארגעקומען א זיצונג, וועלכע האט זיך פארצויגען ביז שפעט ביינאכט. די זיצונג האט געפיהרט הרב מאיר בערלין.

נחום סאקאלאוו האט געמאכט א חוכ״ה נאך די ציוניסטישע פיהרער, וועלכע זענען געשטארבען פאר די לעצטע צוויי יאהר.

דאן האט געקומען א ווארט זשאבאטינסקי, וועלכער איז ווידער אמאל ארויסגעטראטען מיט א שארפער קריטיק פון דער עקזעקוטיווע. זשאבאטינסקי האט זיך אפגעשטעלט אויף דער בעשיכטע פון ווייטען בוך. ווען ער, זשאבאטינסקי, איז געווען אין אמעריקא, האט איהם ווייצמאן פארגעלעגט אונטערצושרייבען א דאקומענט וועגען ווייטען בוך. אין עקזעקוטיווע איז נאך פיהרט געווארען א קאמף בעגען דעזיגען דאקומענט, אבער די מיטגלידער פון עקזעקוטיווע האבען בעשלאסען איהם אונגעזעצט צושרייבען אונטער׳ן דרוק פון ווייצמאן׳ען, וועלכער האט ארייגעמ-ה-רט די עקזעקוטיווע אין א שעות און נישט ריכטיג אויפגעקלערט די לאגע.

זשאבאטינסקי האלט, אז דאס ווייס בוך האט פאקטיש מבטל געמאכט די באלפור-דעקלאראציע. די עקזעקוטיווע האט גארנישט געטון, זי האט בענקראט סירט און דורך ציהען דערפון די קאנסעקווענצען.

מיט א שארפער קריטיק פון דער עקזעקוטיווע טרעט אויך ארויס ד״ר קלאטצקין אין נאמען פון די ראדיקאלע ציוניסטען, ער ערקלערט, אז זיין פראקציע וועט שטימען פאר אונצופרידענהייט מיט דער עקזעקוטיווע.

ד״ר ליכטהיים ערקלערט אין נאמען פון די רעוויזיאניסטען, אז זיין פראקציע וועט שטימען געגען צוטרוי פאר דער עקזעקוטיווע, וועלכע האט בארעקראטירט ביי בויגען דער ארבייט אין פאלעסטינא, ביי בויגען דעם יודישען לעבען בכלל.

ד״ר רופין האט געהאלטען א רעפעראט וועגען קאלאניזאציע-ענינים.

אוסישקין האט געליעפערט א רעפעראט וועגען קרן קימת און אנגעוויזען, אז די עיקר-ארבייט אין ציוניזם איז איצט דאס אויסקויפען פון באדען, וואס האט גוטע אויסזיכטען.

די פריוואטע איניציאטיוו אין דער היינטיגער צייט האט זיך אויסגעוויזען פאר נישט געלונגען.

ס׳זענען בעוויליגט געווארען 2 קאמיסיעס פאר׳ן קרן-קימת און פאר׳ן קרן-היסוד.

דער בעדינג פון פראפ. ווייצמאן.

באזעל, 6 (טעל.) אין א געשפרעך מיט די מיטגלידער פון פערמאנענט-אויסשוס האט ד״ר ווייצמאן ערקלערט, אז ער וועט אננעהמען אויף ווייטער דעם אמט פון פרעזידענט נאר מיט׳ן תנאי, אז דער קאנגרעס וועט בעשטימען אן אויספארדענטליכע בודזשעט אויף צו בעזעצען די ערבייט-פאלעסטינא-אקציעס אין לאנד.

חען חעט נעשאפען חערען די "דזשאואיש איידזשענסי".

באזעל, 6 (יט״א). דאס באזעלער י. ט. א. ביורא דערוויסט זיך, אז אין קומענדיגען חודש מערץ וועט פארקומען אן אלגעמיינע קאנפערענץ פון די מיטגלידער פון דער איידזשענסי-קאמיסיע מיט׳ן צוועק אויסצוארבעטען א בעריכט פון די עקספערטען.

ת כף נאכ׳ן קאנגרעס וועט ד״ר ווייצמאן אפפאהרען קיין ארץ-ישראל. ווינטער-צייט וועט ד״ר ווייצמאן פערברענגען אין איירעפא. אויב קיינער זומער וועט ד״ר ווייצמאן אפפאהרען קיין אמעריקא און דאן וועט פארקומען די קאנסטיטואירונג פון דער דזשואיש איידזשענסי. די ענגלישע און אלגעמיינע ארגאניזירונג פון דער איידזשענסי, צו וועלכער עס וועלען געהערען אויסערדעם חוץ פון אמעריקאנער יודענטום אויך פון די יודען אין איירעפא, וועט צושטאנדקומען ענדע יאהר 1928.

15-טע מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס 22-טער טאג.

200.000

האט געוואונען נומער 96042.

5 000 זל. נומערן 30670 83962 84604.

3.000 זל. — 41018.

2.000 זל — 7893 43701 66683 73415 86613 88223.

1.000 זל. — 11150 13620 14169 14748 22478 41296 51469 52284 57114 64770 80441 85223 90249 101495.

600 זל — 1691 11446 20357 43706 54297 71557 73836 79677 81222 86050 90656 95749.

500 זל 2594 11776 12133 31526 33723 35539 62562 63332 69145 80066 92078 103097.

דעם לאס, וואס האט געוואונען די 200 טויזענד זל., האט געהאט בעקויפט א העכערער אפיציר און האט דעם לאס דערנאך פערקויפט צו א קאלעקטאר אין סטאראגארד.

נקמה פאר סאקא און וואנזעטי.

א באמבע-אויפרייס אין העכסטען געריכט.

לאנדאן, 16 (פאט) אויפ׳ן הויף פון העכסטען געריכט פון שטאט ניו-יארק האט אויפגעריסען א באמבע, פיל מענשען זענען פערוואונדעט געווארען, די פאליציי האלט, אז דאס איז א נקמה פאר׳ן טויט פון סאקא און וואנזעטי׳ן. ס׳זענען דורכגעפיהרט געווארען א סך רעוויזיעס און ארעסטען.

לאנדאן, 36. (פאט) פאר דער געבייידע פון סטאנדארד איל קאמפאני האט מען געפונען א מייוועל-מאשין מיט א גרויסער עקספלאזיוו. קראפט. מ׳רעכענט, אז דער אטענטאט איז געפלאנט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט׳ן אפי-קאט בעגען די אמעריקאנער נאפט-געזעלשאפטען.

Do głębi przejętą przedwczesną śmiercią B. P.
R.Karpelowiczowej
pozostałym Jej synom Dr. Józefowi i Izakowi Karpelowicz, najserdeczniejsze współczucie wyraża
788 J. Goldberżanka.
Cześć Jej pamięci!

Dr. RABINOWICZ
3 ZIELNA 3 9 35
צוריקגעקעהרט.

פאר צוויי אנשטענדיגע יונגע-לייט
אנ׳ארט צו שלאפען
צו ערפאהרען ביי מיעדזינסקי, [illegible] 86. 760

Dr. RÓŻANER
צוריקגעקומען פון [illegible] ...
Dzielna 9 (Narutowicza), Tel. 28-98
[illegible] 3—8
[illegible]

אנאנסען
אין
"נפאלקסבלאט"
האבען דעם
גרעסטען ערפאלג.

די לאדזער יודישע כהלה-פערוואלטונג
מאכט בעקאנט, אז מ׳זאל היינטיגען טאג, מיטוואך, דעם 7-טען סעפטעמבער טרעט זי צו
צו פערדינגען פלעצער
אין דער שוהל אין וואלבארסקא 20
צו די קומענדיגע ימים נוראים
די פלעצער וועט מען פערדינגען אין דער קאנצעלאריע פון שוהל אין די שעה׳ן פון 3—6 נאכמ.
אלע פריהערדיגע חזקות זענען אונגילטיג. די פלעצער מוזען בעדונגען ווערען אויפסניי, ואנסט וועט יעדער פלאץ פערדונגען ווערען צו אנדערע.
782

פּוילען׳ס שלום-פּראָיעקט.

ווי אַזוי ווערט דער פּראָיעקט פאַרשטאַנען דורך דער רעגירונג.

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די רעגירונג האָט אַרויסגעלאָזט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט: אין צוזאַמענהאַנג מיט די נישט גענויע און איבערטריבענע ידיעות, וועגען פּוילישען פּראָיעקט פון אַ נישט-אַגרעסיע-אָפּמאַך, מעלדעט דאָס אויסער׳ן מיניסטעריום, אַז די פּוילישע דעלעגאַציע אין גענף וועט איבערגעבען צו אַ דיסקוסיע די אידעע פון אַן אַלגעמיינעם אָפּמאַך צווישען די פעלקער. די פאָרם פון דעם אָפּמאַך קאָן מען נאָך נישט פעסטשטעלען, איידער דער פעלקער-בונד האָט זיך וועגען איהם אַרויסגעזאָגט.

דער אָפּמאַך וועט זיין אַ דערגענצונג צום עקזיסטירענדען פּאַקט פון׳ם פ.-ב., וואָס שליסט נישט אויס קיין מלחמות. דער פּראָיעקט פון פּוילען איז צוגענגליך פאַר יעדען מיטגליד פון פ.-ב. און אויך פאַר נישט-מיטגלידער. דער אָפּמאַך איז געגען קיינעם נישט געווענדעט און זיין הויפּט-אויפגאַבע איז צו פאַרשטאַרקען די געגענזייטיגע פאַרשטענדיגונג און צוטרוי פון די פעלקער און צו הויבען דעם פּרעסטיזש און די השפעה פון פעלקער-בונד.

וואַרשאַ, 6. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). שבת פאַהרט אַרויס קיין גענף דער רעפערענט פאַר די ענינים פון פעלקער-בונד טאַרנאָווסקי, וועלכער וועט איבערגעבען דער פּוילישער דעלעגאַציע אינסטרוקציעס מכּוח דעם גאַראַנטיע-פּראָיעקט. דעם 15. וועט קיין גענף קומען אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי.

דייטשע אימיגראַציע-קוואָטע די גרעסטע.

וואַשינגטאָן. (י.ט.אַ.) די דייטשע אימיגראַציע קוואָטע אין די פאַראייניגטע שטאַטען איז די גרעסטע לויט די ציפערן, וואָס זענען אָפיציעל אַנטקעגען גענומען געוואָרען. אין יולי זענען אַריינגעלאָזט געוואָרען קיין אַמעריקאַ 4,761 דייטשען, ענגלישע אימיגראַנטען זענען געווען אַנ׳ערך אַ העלפט, אַזוי בלויז צו עטליכע הונדערט זענען אַריינגעלאָזען געוואָרען פון יעדען אַנדערן לאַנד.

רעזולטאַט פון די שטאָדט-ראַט-וואַהלען אין בעלכאַטאָוו.

פּיעטריקאָוו, 6 (טעלעפאָניש). דער רעזולטאַט פון די וואַהלען צום שטאָט-ראַט אין בעלכאַטאָוו איז פאָלגענדער:

דער פאַראייניגטער בלאָק פון די יודישע סוחרים און האַנדווערקער — 4, „בונד" — 2, „פּועלי-ציון", רעכטע — 1, פּ. פּ. ס. — 5, פּוילישער דייטשער בלאָק 7.

אַ יודישע אָפּטיילונג אויף דעם לענינגראַדער אַרבייטער-פאַקולטעט.

מאָסקווע. (יט"אַ). צום אָנהויב פון היינטיגען יאָהר ווערען ביים אַרבייטער - פאַקולטעט פון לענינגראַדער אוניווערסיטעט געעפענט 6 נייע פאַקולטעטן-אָפּטיילונגען, צווישען זיי אַיין יודישע אָפּטיילונג.

די סאָוויעטען זאָלען אַריינטרעטען אין פעלקער-בונד.

מאָסקווע, 6. (סּפּ. טעל.) די פּאָליטישע איזאָלאַציע פון סאָוויעטען-רוסלאַנד צווינגט דער סאָוויעטישער דיפּלאָמאַטיע צו פּרובען ענדערן דעם פראָנט לגבי דער פעלקער-ליגע. ווי מען זאָגט האָבען צוויי איינפלוסרייכע סאָוויעטישע דיפּלאָמאַטען אָנגעהויבען לעצטענס זאָנדירען דעם באָדען וועגען די מעגליכקייטען פון רוסלאַנד׳ס אַריינטריט אין דער ליגע.

אַרום דעם מאָרד אין דער סאָוו. געזאַנדשאַפט

ציוויל תביעה פון טרייקאָוויטשעס שוועסטער.-אָפּגעשטעלט די העצע. - פאַרמאַכט די „זאַ סוואָבאָדו". — די לויה פון דעם ערמאָרדעטען.

טרייקאָוויטש׳עס שוועסטער, תּאַלינאַ, רעפּרעזענטירט געגען דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט אַ ציווילע תביעה אין געריכט. דעם פּראָצעס מצד׳ן ציווילען קלאַגער האָט איבערגענומען דער באַקאַנטער יודישער אַדוואָקאַט מיעטעס-לאָוו עטינגער (דער זוהן).

*

פון געכטען אָן איז, לויט אַ וואַנק פון די מאַסגעבענדע טעמען, אָפּגעשטעלט געוואָרען די ווילדע העצע, וואָס איז געפיהרט געוואָרען דורך געוויסע פּוילישע ציימונגען געגען דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט, אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן מאָרד פון יונגען רוסישען מאָנאַרכיסט טרייקאָוויטש.

*

נעכטען, דעם 5. איז פאַרמאַכט געוואָרען די רוסישע צייטונג אין וואַרשאַ „זאַ סוואָבאָדו" פאַר דעם אַרטיקעל א. ז. „פאַר וואָס איז דער הרג׳עט געוואָרען טרייקאָוויטש?" אין דעם אַרטיקעל איז געזאָגט געוואָרען גלייך אָפען, אַז די רוסישע אַמבאַסאַדע אין וואַרשאַ פיהרט אויף דער טעריטאָריע פון אַ פרעמדער מלוכה אַ פּראָוואָקאַטאָרישע פּאָליטיק.

*

שטיל איז פאַרלאָפען אין געווען די לויה פון דעם ערמאָרדעטען מאָנאַרכיסט טרייקאָוויטש. פאַר׳ן פּראָזעקטאָריום האָבען זיך פאַרזאַמעלט איינציגע הונדערט פּערזאָן, דאָס רוב רוסען, כמעט בלויז „נעמוזענט", — געוו. צאַרישע גענעראַלען, הויכע אַדמיניסטראַטיווע באַמטע א.ד.ג. אַ סך פון זיי זענען געקומען אין איבערגעבליבענע און צעריסענע מלבושים, אָבער פון די פנים׳ער האָט מען דערקענט זייער יחוס׳דיגע אָפּשטאַמונג. עס האָבען אויך נישט געפעהלט די טרויעריגע „העלדען" פון דעם געוו. צאַרישען רוסלאַנד, פון פּעטלורא׳ס, דעניקין׳ס און באַלאַכאָוויטש׳עס אַרמעען.

עס זענען דערמעגליכען געקומען פיל ביימגעריגע טעליאַקען און יודען, ווי אויך זשורנאַליסטען און פאָטאָגראַפען, וועלכע האָבען געאַרבייט מעשים. די אָרדנונג האָט געהיט פּאָליציי איז אַ גרויסער צאָהל צוזאַמען מיט פיל געהיים אַגענטען, כּדי נישט דערלאָזען צו קיין דעמאָנסטראַציעס.

די טרומנע אין אַרויסגעטראָגען געוואָרען דורך בלויז געוועזענע צאַרישע גענעראַלען און הויכגעשטעלטע ליים. אויף דער טרומנע איז געלעגען אַ קליינער קראַנץ.

אָן דער שפּיץ פון דער לויה איז געגאַנגען אַ כּהן אין דער צערקווע כאָר. די ליבעראַלע עלעמענטען פון דער וואַרשאַווער רוסישער קאָלאָניע האָט מען אויף דער לויה נישט געזעהען. פאַר דער קבורה איז פאָרגעקומען אַ תּפילה מיט זיי געהעריגע געזאַנגען אויסגעפיהרט דורכ׳ן כאָר.

כאַראַקטעריסטיש איז, אַז די מלוים האָבען זיך אין זייערע געשפּרעכען פּינטליך איינגעם דעם צווייטען לויט די ראַנגעס, וואָס זיי האָבען אַמאָל פאַרנומען אין געוו. צאַרישען רוסלאַנד. אַ זייטיגער צושויער האָט געהאַט דעם איינדרוק, אַז מען געפינט זיך עפּעס צווישען לויאַער גענעראַלען, פּולקאָווניקעס א. אַז. וו.

דעם מת האָט מען מקבר געווען אין איינעם פון די הויפּט-אַלעען. נאָך די תּפילות און געזאַנגען איז געהאַלטען געוואָרען אַ קורצע רעדע. אויפ׳ן פרישען קבר האָבען פרויען אַוועקגעלעגט בלומען.

*

מאָסקווע, 6. (סּפּ. טעל.). אין מאָסקווע און אין אַ רייה אַנדערע שטעדט זענען איינגעאָרדענט געוואָרען דעמאָנסטראַציעס אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם מאָרד אין דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט אין וואַרשאַ. עס ווערען געמאַכט פאַרזאַנגען צוליב דעם, וואָס דער מאָרד. באָטשאַפטער אוליאַנאָוו איז ניצול געוואָרען פון אַן׳אַטענטאַט.

רעזמע אויפמערקזאַם!

נאָך אַ פולשטענדיגער רעאָרגאַניזאַציע פון מיין ווערקשטעל, שטעל איך די ב׳ קונדשאַפט פון אייגענער אויסאַרבייטונג אין

☞ אַ גרויסע אויסוואַהל ☜

געבעטע שטיהל

געדעקט מיט לעדער, גאָבעלין, מאַראָקאָ, זייד, ווי אויך גאָבעלין-זייד

קאָזעטקעס, מאַטראַצען

פון פרישדיגע מאַטען, טישען און מישלעך (אָוואַלע) גאַנראַלקעס אַטאַמאַנס אַלעס לויט פּרייזער מאָדעלען פון אַלע סרוקען האָלץ, לאַנגטערמינינגע גאַראַנטיע. ~~~ לאַנגטערמינינגע גאַראַנטיע.

צוגענגליכע פּרייזען און בעסטע בעדינגונגען.

בעפאָר איהר קויפט, באַט איך אונבעדינגט צושטעל מיך צו באַזוכען און זיך איבערצייגען.

מיט אַכטונג

י. א. וואַיטשעכאָווסקי,

10 נאָוואָמיעסקאַ 10

בעמערקונג: אַלעס אייגענע אויסאַרבייטונג.

די מוסטערהאַפטע שולע פאַר יודישע אינטעליגענץ פון נאָוואָמיעסקאַ-געגענד!
Dla dzieci żyd. inteligencji północnej dzielnicy miasta.

7-קלאַסיגע
שולע
— פון —
קאַצנעלזאָן-נאַחומאָוו
נאַד לודקאַ 6 נייע גאַס ביי נאָוואָמיעסקאַ.

שילער און שילערינס פון 6—14 יאָהר ווערען אָנגענומען אין די שול-קלאַסען.
50% בילינגער
אין די גאַנצטאָג-שולע פאַר אונבעמיטעלטע.
פּויליש
איז די אונטערריכטס שפּראַך פון אַלע למודים.
העברעאיש
און אַלע למודי קודש ווערט געלערנט גרינדליך

7-kl.
SZKOŁA
KACENELSON-NACHUMOW
ul.nad Łódką Nr.6
przy Nowomiejskiej.

אונטער דער פּערזענליכער הנהלה און השגחה פון ר׳ בנימין יעקב קאַצנעלזאָן ווערט געפיהרט ספּעציעל פאַר קנאַבען פון בעסערע אָרטאָדאָקסישע עלטערן (פון 4—14 יאָהר)

א רעליגיעזער חדר (נאָכמיטאָג פון 4—7)

מיט דעם חדר-פּראָגראַם פון אַלע למודי-קודש: חומש רש״י, תנ״ך, פּסוק, גמרא.

די אַלול 1927 1/9—אָנפאַנג פון די לעקציעס. אַלע שילער און שילערינס מוזען קומען אין שולע. איינשרייבונגען פון 11—2 און פון 4—7. מיטברענגען אַ מעטריקע און אַ פּאַקען-שיין פון קינד.

Freblówka nowoczesna ◆ מאָדערנע פרעבעלשולע

☞ פאַר קינדער פון 3-6 יאָהר. ☜

פּויליש אונטערריכטס-שפּראַך אין דער 1-טער גרופּע. העברעאיש — אין דער 2-טער גרופּע. מוזיק, ריטמישע גימנאַסטיק, ריטמישע טענץ, האַנדאַרבייט, גוטע אויפציכט, ענטוויקלונג און בעסטע ערציהונג.

50% בילינגער איז די נאָכמיטאָג פרעבעלשולען פון 2—6 פאַר אונבעמיטעלטע אָדער שוואַכע קינדער.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צייקנקעהרט.

זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלנ. 19.)

טעלעפאָן 37-70.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און וענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 4—8 אין אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעציעלען וואַרטע-זאַל. 603

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 23

טעלעפאָן 40-26

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

אין לאָטעריע-קאָנטאָר פון

ברייטשטיין נאַרוטאָוויטש

☞ 31 ☜

קען מען אַלע טאָג בחנם נאָכזעהן די אָפיציעלע טאַבעלע און ס׳ווערען אויסגעצאָהלט אַלע געווינסטען. לאָזען צו דער 1-טער קלאַס שוין צו בעקומען.

מיט אַכטונג ברייטשטיין, נאַרוטאָוויטש 31. 180

פון קויה און פערקויף

מעבעל

רוהבעטען, טעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, טאַפּעטען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. וויצמאַן נאַרוטאָוויטש 19

(דזיעלנאַ)

מעבעל-בעזעלב, (פּרזעס-וואַלינגע שענקעוויטשאַ 29)

ביי מיר קען שטענדיג דאָ קויפען. נעגוצטע מעבעל און נייען בווינדער צו פערקויפען. 1385

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

הילט גאַנץ פּערגעבלעמענטע ציהן און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, הילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 פרימאָרגענס און 3—7 נאָכמיטאָג. ביליגע פּרייזען. 1481

דאַס ראַדיקאַל ווירקענדע

פּולווער

געגען קאַראַליכעס, וואַנצעס, פליי, פליגען א.ז.וו. צו בעקומען אין פאַרבען-געשעפט פון

KOSEL i S-ka

856 ŁÓDŹ PRZEJAZD 8. Filia PIOTRKOWSKA 98.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
7. סעפטעמבער 1927.

על רגל אחת

א קולטור־אויפטו פון „ראזוואי"

די געזעלשאפט „ראזוואי" האט גע־מעלדען אין דער עפענטליכקייט, אז דעם 1 און 2. אקטאבער וועט אין ווארשא פארקומען א געזעלשאפטליך־יודען־קענערישער קורס פאר דער יוגענד פון ביידע געשלעכטער, וואס ווערט ארגאניזירט דורך דער געזעלשאפט „ענטוויקלונג פון נאציאנאלען לעבען אין פוילען" בהסכם מיט דעם פערבאנד פון דער פוילישער יוגענד אין פויזען. דער דאזיגער קורס האט דעם צוועק ברייט אויפצוקלערען די יוגענד וועגען דער יודישער געפאהר אין פוילען און דאס בעקענען די צוהערער מיט די מעטאדען פון זעלבסטשוץ, ווי אויך דאס צוגרייטען פון צוקינפטיגע פיאנע־רען אויף צו בעפרייען דאס פוילישעווירטשאפטליכע לעבען פון פרעמדע (לייען—יודישע) השפעות.

איין קלייניגקייט: אין משך פון צוויי טעג דארף די פוילישע יוגענד, צו וועלכער עס אפעלירט די שוין־לאנג פערדעקאמענדירטע פירמע „ראזוואי", בעוואוסטזיניג און קלאר געמאכט ווע־רען אין דער קאמפליצירטער יודען־פראגע אין פוילען, און גרויס פארטיג און גרייט אינ'ם קאמף פאר דער בע־פרייאונג פון דעם פוילישען ווירט־שאפטליכען לעבען.

אזא שנעלקייט פון לעזען פראבלע־מען האבען מיר זיך דערקענט דערלע־בען נאר אין אונזער וואונדערליכער ראדיא תקופה, ווען די טעכניק איז אזוי ווייט געשטיגען, אז מ'פליהט אי־בערן אטלאנטישען אקעאן אין משך פון עטליך־און־דרייסיג שעה...

דורך דער „ראזוואי"־געזעלשאפט שלאגט איצט פוילען רעקארד מיט'ן אויפקלעהרען פאר דער יוגענד דעם ים פון נאציאנאל־פראבלעמען (און פול־שטענדיג בחנם!) און מיט'ן ענטפלעקען די סודות פון דעם עלעמענטן פאלק...

די גאנצע תורה אבער, וואס מען וועט דורכנעהמען אויף די דאזיגע קור־סען, איז שוין אין רוסלאנד לאנג דורכ־געגאנגען געווארען, און איז — ווי ס'ווייזט אויס — דארט פערפלאטערט, אזוי, אז אויך די בכורה פון רעקארד פאלט אפ, און דער „ראזוואי" וועט זיך נישט קענען איבערנעהמען מיט זיין פראגרעס.

דארט האט זיך די גאנצע תורה אויסגעדריקט אין א קורצען שלאגווע־דען לאזונג: „בעי זשידאוו, ספאסאי ראססיאו", און ס'איז געווען גוט, היינט צו־וואס זשע זאל די פוילישע יוגענד דארפען פאר'ן גאנצע צוויי טאג צייט אויף צו ארייבלאזען זיך אין לאנגע מערכות, אז די פשוט'ע איבערזעצונג פון דעם אויבענדערמאנטען לאזונג אויף פויליש, אויף „ביי זשידוב. ראטוי פאלסקען", וועט זיין בעקוועמער און פשוט'ער. און וועט אהן שום ספק „בעוואוסטזיניג" מאכען די יוגענד פון ביידע געשלעכטער אין דעם ריכטיגען זין פון דעם „ראזוואי".

מן.

דער גרויסער פאליטישער צוג.

אויפ'וועג צו א זעלבסשטענדיגער אויסערן־פאליטיק

די פרעסע פון דער גאנצער וועלט איז איצט פול מיט ידיעות וועגען דער פוילישער איניציאטיווע, דורכצופיהרען אין דער פעלקער־ליגע א פארשלאג וועגען דער אלגעמיינער זיכערקייט אין איירעפע.

ווי בעקאנט איז דאס א פראיעקט צו פערברייטערען דעם לאקארנער אפ־מאך, וועלכער זיכערט די מערב־גרע־ניצען, אויף אן אלגעמיינעם איראפע־אישער לאקארנא, וועלכער זאל ארום־נעהמען אלע מלוכות און פעלקער.

די דאזיגע ידיעות האבען ארויסגע־רופען א געוויסע פאלק־ענהייט ביי די איירעפעאישע מלוכות, ס'איז גע־ווארען קלאהר, אז אויב פוילען זאל מאכען ארויסטרעטען אויף דער איצטי־גער סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראט מיט'ן דערמאנטען פראיעקט, וועלט געמוזט אין דער פראגע קומען צו א דיסקוסיע, די מלוכות וועלען זיך מוזען דעקלארירען, ווער ס'איז פאר אן־איירעפעאישען שלום און ווער ס'מאכט נאר אן אנשטעל.

האט עס מאכע אנגעהויבען צו קא כען אין געזעלשאפט ווי אין א ביגשטאק. מען האט אליין נישט געוואוסט, וואס דער טאג וועט ברענגען און צו וואס פוילען צילט.

א־צט קען מען שוין קאנקרעט אנ־ווייזען אויף די פראיעקטען, וואס פוי־לען האט צוגעגרייט צו דער איצטיגער סעסיע.

די פוילישע רעגירונג, אפגערוירעג־דיג די לעצטע ענטוואפנונגס־קאנפע־רענץ פון די גרויסע מלוכות, איז גע־קומען צו דער איבערצייגונג, אז די אלגעמיינע ענטוואפנונגס־פראגע ווערט געשטעלט אויף א נישט בעהעריגען אופן און קען ברענגען צו א קאטאס־טראפע.

די פוילישע אמבאסאדע אין פאריז און די געזאנדשאפטען אין ענגלאנד, אי־טאליען און בעלגיען האבען בעקומען איינסטרוקציעס, אז זיי זאלען ביי די ענטשפרעכענדע מלוכות אויסטארשען דעם גרונד צו דער פוילישער איניציא־טיוו וועגען אן אלגעמיינעם זיכערקייטס־אפמאך.

אזוי אבער ווי פוילען האט געמאכט די ערשטע שריט אין די הויפטשטעדט פון די איירעפעאישע מלוכות, האט דער פראנצויזישער פריינד פון דייטש־לאנד, לושער אויסגעזאגט דעם סוד, ווי מ'זאגט כדי צו האבען צייט דייטש־לאנד זיך א קענען צו שטעלען.

די פראנצויזישע צייטונג „פטי פא־ריזיען" האט די פוילישע פלענער פער־עפענטליכט און די פראנצויזישע „הא־וואס"־אגענטור האט דאס צוטעלעגרא־פירט איבער דער גאנצער וועלט.

דער רעדאקטאר פון „מאטען", זויערוויין, האט גלייך געצעמען וועגען דער פראגע אן אינטערוויאו ביי דעם פוילישען פארשטעהער אין דער פעל־קער־ליגע מינ. סאקאל, וועלכער איז אבער אליין געווען איבערראשט, וואס דער פוילישער פלאן איז אזוי פריה־צייטיג ענטדעקט געווארען און האט קיין אינטערוויאו נישט געגעבען.

דער ענין איז אבער שוין געווען בעקאנט אין דער גאנצער וועלט, און פוילען האט נישט געקענט שווייגען.

ס'שטעלט זיך ארויס, אז פוילען איז טאקע ארויסגעטרעטען מיט א פלאן פון אן־אינטערנאציאנאלען אפמאך וועגען אלגעמיינער זיכערקייט. וועגען דעם דאזיגען פלאן איז געווען אינ־פארמירט דער פראנצויזישער אויסערן־מיניסטער בריאן.

הגם די איינצעלהייטען פון פוילישען פראיעקט זענען נאך נישט בעוואוסט, האט שוין דער ענין ארויסגערופען אן־אלגעמיינע דיסקוסיע.

דייטשלאנד געפינט זיך אין אן־אונ־אנגענעהמער לאגע. שטרעזעמאן, אלס דער נאבעל־לאוריאט פאר שלום, קען זיך נישט אקעגענשטעלען אזא טראק־טאט; פון דער צווייטער זייט מאכט די דייטשע נאציאנאליסטישע פרעסע קולות, אז די רעאליזירונג פון אזא פראיעקט איז אן־אומגליק פאר דייטש־לאנד.

פון דעם פוילישען שריט אין גענף זענען אויך נישט צופרידען די סאוויעטען, הגם זיי זאגען זיך דירעקט נישט ארויס געגען דעם פוילישען פארשלאג, הא־לטען זיי אבער, אז פוילען פיהרט א צווייזייטיג שפיל, פיהרענדיג אונטער־האנדלונגען מיט רוסלאנד און גלייכ־צייטיג קומט זי מיט פלענער וועגען אן־אלגעמיינעם אפמאך, צו וועלכען רוסלאנד וואלט לעת־עתה. צוליב פער־שידענע טעמים, נישט צוגעלאזט גע־ווארען.

די פוילישע אויסערן־פאליטיק האט מיט דעם דערמאנטען פארשלאג גע־מאכט א גרויסען פאליטישען צוג. ווי ווייט דער ענין איז איצט רייף איז שווער צו זאגען. יעדענפאלס געהט פוילען אויפ'ן וועג פון א זעלבסטשטענ־דיגע אויסערן־פאליטיק אין איירעפע־אישען מאסשטאב.

דאס איז די זעלבע פאליטיק, וואס עס האט געפיהרט דער בעריהמט - געווא־רענער טשעכישען אויסערן - מיניסטער בענעש. דאס איז און וועט זיין לטובת דער פוילישער מלוכה.

מוסאליני אין קאמף געגען באנדיטיזם.

באנדיטיזם איינע פון די בעסטע פראפעסיעס אין איטאליען.—מוסאליני אין קאמף בעגען דער „מאפיע".—די אלטע גוטע צייטן זענען פערביי.—4 באנדעס פון אכט הונדערט רויבער.—א פרידענס ריכטער א באנדיט. — גרויסע פאניק צווישען די פערברעכער.

איטאליען איז דאס קלאסישע לאנד פון באנדיטיזם. טאג־טעגליך פאסירען דארטען אומצעליגע מארדען, רויבערייען, דאס רוב פון וועלכע עס ווערט בכלל נישט ענטדעקט, און די שולדיגע אין זיי ווערען מייסטענטהיילס נישט בע־שטראפט. אפילו אין די פערוואָרפענע סטע ווינקעלעך פון דער וועלט, וואו דאס געזעץ ווערט סימבאליזירט דורכ'ן ביקס, ציילט נישט די קרימינעלע כראָ־ניק אזוי פיל פערברעכענס און מאר־דען, ווי אין איטאליען. אין די איטא־ליענישע „מאפיע" די שטארקסטע און גרעסטע באנדיטען־ארגאניזאציע אין דער וועלט האט געגעבען נישט ווייניג שטאף פאר פערשידענע קינא פילמען, אוואנטורע־ראמאנען א. א. וו.

ווי געזאגט, בעזיצט קיין לאנד נישט אזוי פיל באנדיטען און רויבער, ווי איטא־ליען. דארטען פערנעמען זיך מיט דער דאזיגער „פראפעסיע" יעדער איטאליע־נער, וועמען עס איז נישט געלונגען אויף אן אנדער אופן איינצוארדנען זיין לעבען, און וועלכער האט נאר די קלענ־סטע פערשטענדניש זיך צו בעגעהן מיט ביקס און שווערד. די מלכה איז נישט ביכולת צו קעמפען מיט דעם באנדי־טיזם כוואליע, וואס הערשט אין אי־טאליען זינט איינינע הונדערט יאהר. עס העלפען נישט די גרויסע פאליצייי־שטאבען, גרויסע געלד - בעלוינונגע פאר'ן ארויסגעבען די שולדיגע, עס העלפט אויך נישט דער בריטער נעץ פון די שולען, וואס האט זיך פער־שפרייט אין משך פון די לעצטע פאר צענדליג יאהר אין לאנד און פלאנט דארט איין קולטור.

איטאליען בעזיצט אן'אויסגעצייכענט מוסטערירטע און געשולטע פאליציי, אמת די פראנצויזישע בעלעטריסטען און קאמעדיע־מחברים שטעלען ארויס דעם איטאליענער קאראבינער אין נישט קיין גינסטיגען ליכט. אין אלע קאמעדיעס און ראמאנען איז ער די טראגיקאמישע פיגור, דער פחדן, וואס אנטלויפט ביי דער ערשטער דראהונג און ביים ער־שטען שאס פונ'ם באנדיט. אין אמת'ן איז עס אבער נישט אזוי. די קאראבי־נער־אפטיילונגען ווערען צוגויפגעשטעלט

מיט גרויס פארזיכט. אהין ווערן אויפ־גענומען נאר, געזונדע, פיזיש־שטארקע מענשען, וועמעס ערליכקייט עס בע־שטעטיגט זייער גאנצער לעבענס־לויף. זיי בעקומען די געהעריגע פאליציי־אויסבילדונג אין ספעציעלע פאליציי־שולען, און אין משך פון איניגע יאהר פערוואנדלט זיך דער יונגער פויער (ס'רוב פון זיי ווערען ווערבירט די פאליציי - אפטיילונגען) אין א הויכען עלעגאנטען פאליציסט, אויף וועמען די רעגירונג און דער געריכט קען זיך פול קום פערלאזען.

דער דינסט פון קאראבינער איז נישט קיין לייכטער. דעם גרעסטען טייל פון זיין לעבען איז ער געצוואונגען צו פערברענגען אונטערוועגס, פערפאל־גענדיג אין די בערג און פעלדער דעם ענטלויפענדען באנדיט. זיין לעבען שטעהט תמיד אין סכנה. בעת ער אליין האט נישט דאס רעכט אנצוווענדען געוועהר ביז צום לעצטען מאמענט, ווען דאס פאדערט שוין משוט דער זעלבסטשוץ געפיהל, נוצט דער באנדיט אויס יעדע געלעגענהייט פון א ווינקע־לע, ארפאצושיסען זיין פערביפענעם שונא - דעם קאראבינער. און אין דער דאזיגער ארבייט העלפען דעם באנדיט ווי די ווילדע פאסטעכער, אזוי אויך די ארומיגע בעפעלקערונג, וואס ציטערט פאר'ן באנדיט און האט מורא פאר זיין נקמה. די דאזיגע מורא פאר נקמה מצד דעם באנדיט גיט נישט די מעגליכקייט צו פיהרען א פלאנמעסיגען קאמף מיט די פערברעכער, די בעשטייענדע אין איטאליען געזעצען זעהען פאראוס א זעהר מילדע שטראף פאר רויב־אנ־פאלען און פערברעכענס, ביי וועלכע עס איז נישט פערגאסען געווארען קיין מענשליך בלוט. די גרעסטע שטראף איז 3–4 יאהר תפיסה. דאס ווייס גאנץ גוט יעדער פויער און דארף־איינוואוי־נער און פערשטעהט, אז אויב ער וועט

מיטהעלפען דער פאליציי אנווייזען איר די שפורען, וואו צו געפינען דעם פער־ברעכער, און שפעטער ארויסטרעטען אלס עדות אויפ'ן פראצעס, וועט ער זיך שפעטער מוזען רעכענען מיט דעם, אז די שטראף־צייט וועט פערביי־געהן, דער פערברעכער וועט ווייטער זיין אויף דער פרייהייט און וועט בלי־שום־ספק נעמען נקמה פון איהם, דעם שול־דיגען אין שטרענגען פסק דין פון גע־ריכט.

די לאגע האט זיך אבער איצט גע־ענדערט, בזמן צו דער מאכט איז גע־קומען מוסאליני. בעהאנדלענדיג אין א שמועס מיט די פרעסע - פארשטעהער פראגעס פון דער אינערער פאליטיק, האט ער קאטעגאריש דערקלערט, אז זיין ציל וועט זיין אין דער ערשטער ריי אויסצורוטען דעם באנדיטיזם אין איטאליען, פערניכטען די אזוי־גערופע נע „מאפיע" און איינשטעלען די נוי־טיגע ארדנונג אין לאנד. כדי צו פער־לייכטערען די ארבייט פון דער פאליציי און בערוהיגען דעם איינגעשראקענעם איינוואוינער, וואס רעפארמירט ווערען די געזעצגעבונג אין דעם זין, אז די שטראף פאר די פערברעכענס וועט ווערען א הארבערע. אלס צווייטען מי־טעל פאר'ן קאמף מיט די פערברעכע־רישע עלעמענטען האט מוסאליני אנגע־ווענדעט די „מאסען־ארעסטען פון פער־דעכטיגע פערזאנען", ד. ה. אז אין די געהעריגע פאליציי - בעצירקען זענען איינגעפירט געווארען ספעציעלע רע־גיסטערן פון פערזאנען, וועמען מען איז חושד אין פערברעכענס. אין פאל, ווען אין דער דאזיגער געגענט קומט פאר א רויב אדער א מארד, ווערען די דאזי־גע פערזאנען גלייכצייטיג ארעסטירט און איבערגעגעבען צום געריכט, וועל־כער האט אן'אינסטרוקציע זיי אויפ'ן שטרענגסטען אופן צו בעשטראפען. אלס מילדעסטע שטראף ווערט אנגעווענדעט דאס ארויסשיקען פון דער געגענד אויף א ספעציעלען אינזעל, וואו די דאזיגע פערברעכער זאלען נישט האבען די

מעגליכקייט פארצוזעצען זייער שעדלי־כע טעטיגקייט, אויך דער צוריקקער אויפ'ן ארט, וואו זיי האבען פריהער געוואוינט ווערט זיי פערבאטען און אזוי ארום ווערען די איינוואוינער, וואס האבען געזאגט עדות קעגען פערברע־כער זיין געזיכערט, אז זיי וועט מעהר נישט אויסקומען זיך צו טרעפען מיט די באנדיטען.

די רעפארם האט שוין אין משך פון די ערשטע חדשים געגעבען איהרע רעזולטאטען. אין איין און דערזעלביגער געגענט האט מען ליקווידירט 4 גרויסע באנדיטען־באנדעס, וואס האבען סך־הכל געציילט איבער 800 מיטגלידער. בראש פון איינער איז געשטאנען א פרידענס ריכטער, וועלכער האט מיט־געהאלפען זיינע חברים דורכצופיהרען 78 רויב אנפאלען און 23 מארדען. די צאהל פון די פערברעכענס, וואס זע־נען בעגאנגען די איבעריגע באנדעס, איז נישט קיין קלענערע. פערשטעהט זיך, אז די פערברעכערס האבען בעקו־מען די געהעריגע שטראף און אין דער געגענט האט זיך איינגעשטעלט אן־ארדנונג. אויך אין די איבעריגע טיי־לען פון לאנד זענען ליקווידירט גע־ווארען א סך באנדעס און אויפגעקלערט געווארען פערשידענע פערברעכענס. הונדערטער מענשען זענען פאר'משפט געווארען צו לאנגיאהריגער תפיסה און קאטארגע.

דער דאזיגער ענערגישער קאמף גע־גען דער „מאפיא" האט צווישען די איטאליענישע באנדיטען ארויסגערופען א גרויסע פאניק. זיי האבען זיך גע־כאפט, אז „די אלטע גוטע צייטען", ווען מען האט געקענט פראנק און פריי רוי־בען און מארדען, זענען פערביי. די צייטען האבען זיך געביטען. דער באנ־דיט איז שוין נישט מעהר דער דיקטא־טאר, דער פאלקס־העלד. ער טראגט שוין איצט דעם ריכטיגען נאמען, וועל־כען ער האט פערדינט. די בעפעלקע־רונג פילט זיך זיכערער און בעמיהט זיך זארגעוודיג צו העלפען דער רע־גירונג אין איהר קאמף. מיט איין ווארט דער איטאליענישער פערברעכער האט פערשטאנען, אז דאס לאנד ווערט איהם צו ענג. אזוי האט זיך אנגעהויבען די מאסענווייזע „עמיגראציע" פון דער „מאפיא". מען לויפט קיין אמעריקא, אויסטראליען, אפריקא, אלץ אין די גע־גענדען, וואו עס איז נאך פערהאן א האפנונג פריי צו לעבען אויפ'ן חשבון אין דעם אנדערנס געלד. אהין, וואו דער געזעץ איז נאך נישט ביכולת צו שיצען דעם פריוואט־איינגענטום.

Dr.
M. Kantor
POWRÓCIŁ
ul. 6-go Sierpnia 1.

Dr PRYBULSKI
פיאטרקאווסקא 1, טעלעפאן 25-38
צוריקגעקערט.
[illegible]
(הויט־אויסשלאג), ... [illegible]
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 ... [illegible]
... [illegible]

נײַער פֿילהסבלאַט
7 סעפּטעמבער 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פֿאָלקסבלאַט
7 סעפּטעמבער 1927.

7	סעפּטעמבער
מיטוואָך	זון-אויפגאַנג 4.28
ט	זון-אונטערגאַנג 6.49
אלול תרפ"ז	לענג פון טאָג. 12, 13

1904
וועט בעפרײַט.

(אַז) דעם 15 סעפּטעמבער וועט מען אָנהויבן בעפרײַען די זעלנער פון 1904 יאָהר פון אַלע מינים געוועהר אַ חוץ די מאַראָזען, וועלכע וועלען בעפרײַט ווערן אַרום 1 אָקטאָבער. די קאַוואַלעריסטען און אַרטילעריסטען, אַלען בעפרײַט ווערען דעם 22 אָקטאָבער.

שטיצע
פאַר אינטעלעק. אַרבייטסלאָזע

(ס) דער טערמין פון אויסצאָהלען אונטערשטיצונג פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע איז פערלענגערט געוואָרען ביז סעפּטעמבער.

דאָס אויסצאָהלען וועט זיך אָנהויבען אין דער מיטען פון היינטיגען חודש.

קאַמף
געגען טראַכאָמע.

(מ) אין לאָדז האָט בעוויליגט אַ רעזערוואַט פון בעזונדערייטס-דעפּאַרטאַמענט ביים אינערן-מיניסטעריום, ד"ר זאַבערט, וועלכער איז געקומען אַהער זיך צו בעקענען מיט'ן צושטאַנד פון קאַמף מיט טראַכאָמע אין דער לאָדזשער וואָיעוואָדשאַפט.

קיין אויסלאַנד
מעג מען אַרויספיהרען שמאַטעס, אָפּפאַל א. ד. גל.

(ס) דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז שמאַטעס, אָפּפאַל, שנורען, מאַקולאַטור און אַנד. זאָלען קענען אַרויסגעפיהרט ווערען אָהן צאָל.

שפּיטאָל
אין לאַגיעווניק.

(:) אינגיכען ווערט שוין געעפענט אין לאַגיעווניק דאָס שטאָטישע שפּיטאָל פאַר לונגען-ליידענדע קינדער.

אונזער „לופט"...
האָט עס טויזען אונזערע חירטם-לײַט.

(§) שבת פאַרנאַכט איז דער פּאָליציי-קאָמענדאַנט גיעדזעלסקי פערבייגעגאַנגען פּיעטרקאָווער 114 און האָט דערזעהן דערשפּירט אַ 2יאָהר שלעכטען ריח.

פריינגעהענדיג אין הויף האָט ער פעסטגעשטעלט, אַז דער הויז-ווירט האָט פערמאַכט אַרויסצולאָזען אין רינשטאָק די אונרייניגקייטען פון בילאַגישען פילטער. דער פּאָליציי-קאָמענדאַנט האָט צוגויבעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל, לויט וועלכען דער הויז-בעזיצער האָט בעזאָלט פּעצאָהלען 10 זל. שטראָף.

דער הויז-ווירט האָט אָנגעגעבען אַנ'אַפּעלאַציע און האָט בעקומען אַנ'אַדמיניסטראַטיווען שטראָף פון 14 טאָג אומבעדינגטען אַרעסט.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 17-81
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לאַזאַרעט נאַרוטאָוויטשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

Dr. med. **R. Bornstein**
אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען
טראַאוגוטאַ (קריטשקע) 9, טעל. 23-06
נעהמט אָן פון 7—8 אָוו. 888

אָסקאַר כאָהן איז נישט די „ווידזעווער מאַנופאַקטור"
לאָדזשער מאַגיסטראַט מוז בעצאָהלען דעם ה' כאָהן 25 זל.

(§) אַנ'אינטערעסאַנטער פּראָצעס איז נעכטען פאָרגעקומען אין לאָדזשער פּריוואַט-געריכט.

דער לאָדזשער מאַגיסטראַט האָט מיט אַ צייט צוריק אָנגעקלאָגט אין געריכט דעם פּרעזעס פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ה' אָסקאַר כאָהן, דערפאַר, וואָס ער האָט נישט צוריקגעמאַכט צו דער צייט דעם בריק נעבען זיינע פאַבריקען.

אויף דער גערליכטער געריכטס-פערהאַנדלונג איז דער בעפולמעכטיגטער פון ה' אָסקאַר כאָהן אַרויסגעטראָטען מיט אַ רעדע און ערקלערט, אַז ה' אָסקאַר כאָהן איז נישט די „ווידזעווער מאַנופאַקטור", נאָר ה' כאָהן איז בלויז דער הויפּט-אַקציאָנער; דעריבער איז די אָנקלאָגע בעוועדעט אויף אַ פאַלשען אַדרעס, מחמת דער בריק געהער צו דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור".

דער בעפולמעכטיגטער האָט דעריבער פערלאַנגט, אַז דאָס געריכט זאָל צו'פסקנ'ען פאַר'ן ה' כאָהן 50 זלאָטעס געריכטס קאָסטען, וועלכע דער מאַגיסטראַט זאָל בעצאָהלען.

דער פאַרשטעהער פון מאַגיסטראַט האָט ערקלערט; אַז ער איז גרייט איינצוזען צוריקצוציהען די אָנקלאָגע, מחמת דער בריק איז שוין פיי-ווי פעררעכטעט.

דאָס געריכט האָט אָבער אָנערקענט די טענה פון ה' כאָהנ'ס פערטרעטער און פער'משפט דעם מאַגיסטראַט צו בעצאָהלען דעם ה' כאָהן 25 זלאָטעס געריכטס-קאָסטען.

אַ נאַקעטע יונגע פרוי
פּרובט זיך אַרונטערוואַרפען אונטער'ן צוג.

(–) צוהערנעכטען בייטאָג האָט זיך אויף דער סטאַציע אין קאָלושקי אָבגעשפּילט אַנ'אויסנעהמענליכע סצענע: ווען ס'איז אָנגעקומען אַ משא-צוג, וועלכער איז געגאַנגען קיין לאָדז, איז פּלוצלינג פון וואַלדעל אַרויסגעלאָפען אַ נאַקעטע יונגע פרוי און זיך געפּרובט אַרונטערוואַרפען אונטער'ן צוג.

די באַהן-בעאַמטע האָבען דאָס בעמערקט, און די פרוי אָבגעראַטעוועט. ווען מ'האָט די פרוי געוואָלט פערהאַלטען, האָט זי זיך אַרויסגעריסען, אַנטלאָפען און אויסגעשריגען, אַז זי וועט זיך אַ צווייט מאָל סוף כל-סוף אַרונטערוואַרפען אונטער'ן צוג.

מעהר האָט מען שוין די נאַקעטע פרוי נישט געזעהן. זי איז פערשוואונדען געוואָרען אין דער וואַלד-געגענד.

אַ געהיימנישפולער געהאָנגענער
אין קאָלושקער פּאָליציי-אַרעסט.

(–) צוהערנעכטען האָט די פּאָליציי אין קאָלושקי אַרעסטירט אַ פערדעכטיגען פערשוין, וועלכער האָט ערקלערט, אַז ער געדענקט נישט ווי ער הייסט און ווייסט נישט פון וואַנעט ער שטאַמט.

צוליב דעם, וואָס די פּאָליציי האָט געהאַט אַ חשד, אַז דאָס איז אַ נייסטער-קראַנקער, האָט מען איהם איינגעזעצט אין אַרעסט ביז ס'וועט קומען אַ געריכטס-דאָקטאָר.

ווען דער דאָקטאָר איז געקומען, האָט מען געטראָפען דעם אומבעקאַנטען מענשען געהאָנגען אויף אַ פּעטליע, וואָס דער אַרעסטירטער האָט זיך געמאַכט פון'ם העמד.

דעם געהאָנגענעם האָט מען שוין אָבגעשניטען פון דער פּעטליע אַ טויטען.

די פּאָליציי פיהרט איצט אַנ'אויספאָרשונג וועגען דעם געהיימנישפולען טויטען.

מ'ווייסט שויז
וואו ס'געפינט זיך די פרוי עללערט.

(–) אין אונזער געכטיגען נומער האָבען מיר געשריבען וועגען אַ געוויסען ה' ב. עללערט פון ליקסטענבורג (דייטשלאַנד), וועלכער זוכט זיין מוטער ראָשקע עללערט.

נעכטען האָבען מיר זיך שוין דערוואוסט, אַז פרוי ראָשקע עללערט וואוינט אין לאָדז, אויף יערוזאַלימסקאַ גאַס 9.

וועגען דעם האָבען מיר שוין מיטגעטיילט דעם פראַנקפורטער זוהן, קיין דייטשלאַנד.

זעלבסטמאָרד
פון אַנ'אומבעקאַנטען.

(-) אויף זאַקאָנטנע 64 האָט זיך אין מויער גע'סמ'ט אַנ'אומבעקאַנטער יונגערמאַן. אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. ביז איצט איז נאָך דער נאָמען פון דעם זעלבסטמערדער נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

(§) נעכטען האָט דער סטרוזש פון זאַקאָנטנע 64 בעמערקט אין מויער ליגען אַ מאַן. מיינענדיג, אַז ער איז שכור האָט ער איהם אָנגעהויבען טרייסלען און דאַן בעמערקט ליגען אַ פלעשעל. ער האָט זיך באַלד אָריענטירט, אַז דער מאַן איז פער'סמ'ט און האָט אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע. אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָבגעפיהרט-געוואָרען אין שפּיטאָל. זיין נאָמען איז נישט פעסטגעשטעלט-געוואָרען, ווייל מ'האָט ביי איהם נישט געפונען קיין שום דאָקומענטען.

(§) אויף ליפּאָווע 64 האָט אַנ'אומבעקאַנטער מאַן פון אַ'יאָהר 45 אויסגעטרונקען קאַרבאָל. אין אַ שווערען צושטאַנד איז דער זעלבסטמערדער אָבגעפיהרט-געוואָרען אין שפּיטאָל.

עקאָנאָמישע אכציעס.

פלוש-וועבער
אַרויסגעשטעלט פאָדערונגען.

(ב) די פלוש-וועבער האָבען אַרויסגעשטעלט פאָדערונגען וועגען 25 פּראָצענט הוספה, געבענדיג די פאַבריקאַנטען אַ טערמין ביז'ן 10. ה. ח.

שערער-שטרייק
אין קאָנסטאַנטין.

דעם לעצטען זונטאָג איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק ביי די קאָנסטאַנטינער שערער-אַרבייטער, וועלכע פאָדערען צו העכערען לוין.

שטרייק
פון שוסטער און כאַמאַשען שטעפּער.

(§) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די שוסטער. די כאַמאַשען-מאַכער שטרייקען שוין, ווי בעקאַנט זינט יענער וואָך אַן, זיי פאָדערען 25 פּראָצ. הוספה.

זיך פערקלענערט די שטיצע פאַר אַרבייטס-לאָזע.

(ס) צוליב דער לעצטער פעראָרדנונג פון אַרבייטס-מיניסטער וועגען די אונטערשטיצונגען האָט זיך פערקלענערט די צאָהל אַרבייטסלאָזע, וואָס נעהמען די דאָזיגע אונטערשטיצונגען. צוליב דעם האָט דער קרייז-אַרבייטסלאָזער-אַמט פערקלענערט דעם אַדמיניסטראַטיווען אַפּאַראַט, אַזוי האָט זיך געשלאָסען שוין די ערשטע אָפּטיילונג פון מלוכה'שען אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט (זגערזשער 58), איהרע פונקציעס האָט איבערגענומען די 3. אָפּטיילונג אויף מאָנטעיקי 3/5. דעם 1. אָקטאָבער וועט אויך ליקווידירט ווערען די 2-טע אָפּטיילונג אויף בדאַנסקע 16 און איהרע פונקציעס וועט איבערנעהמען די 3-טע אָפּטיילונג.

די פליישער-אַרבייטער געגען נאַכט-אַרבייט.

(–) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון פליישער-אַרבייטער-פעראיין, אויף וועלכער ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אונטערצונעהמען אַ קאַמף געגען דער נאַכט-אַרבייט אין דער פליישער-בראַנזשע. די פליישער-אַרבייטער מאָטיווירען זייער שטעלונג דערמיט, וואָס די נאַכט-אַרבייט איז איצט, ווען דער זומער-סעזאָן ענדיגט זיך, מעהר נישט נויטיג, ווייטער, וואָס די אַרבייט ביינאַכט איז אויסערגעוועהנליך שעדליך, אַנ'אַרבייטער, וואָס איז בעשעפטיגט איינמאָל ביינאַכט, קאָן דערנאָך אין משך פון עטליכע טעג נישט קומען צו זיך; די היגיענישע בעדינגונגען ביי דער נאַכט-אַרבייט קאָנען נישט אָפּגעהיט ווערען א. א. וו.

די טעג וועט זיך פערשטעלען פאַר'ן וואָיעוואָדע אַ דעלעגאַציע פון די פליישער-אַרבייטער און וועט זיך בעמיהען, אַז די נאַכט-אַרבייט זאָל אָפּגעשאַפט ווערען.

אַ מאַטאָציקל איז פלאַמען.

(§) נעכטען האָט זיך אויף אַנדזשעיאַ 6 אָנגעצונדען דער מאָטאָציקל נומער 822. דאָס פייער האָט אַרומגעכאַפּט מיט אַמאָל דעם גאַנצען מאָטאָציקל. דער מאָטאָציקליסט גרשאָווסקי האָט באַלד אָפּגעשטעלט דעם מאָטאָציקל, וואָס איז שוין געווען אַרומגענומען מיט פייער און איז געפאַלען אַ פער'חלש'טער.

די אַרויסגערופענע 2. אָפּטיילונג פון די פייערלעשער האָט איינגעלאָשען די שרפה.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-82
ספּעציאַליסט פאַר אויגן, ווענערישע און מאַן-שלעכטע קראַנקהייטען.
ביים פּאָליקליניק-לעקטאָר (פאַר-אויפאַמט)
נעמט אָן, פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

ALFRED B. ROZENSZTAJN

פון דעם לאַנד פון יענקי דודל
איז אַלפרעד ראָזענשטיין געקומען
און מיט חשק און התמדה
צו דער אַרבעט זיך גענומען.

און זיין אַרבייט איז צו העלפען
פון דעם קריזיס לאָדזשער יודען,
ס'זאָל נישט פעהלען קיין פרנסה,
אַלע זאָלען זיין צופרידען.

אַז מען זאָל נישט דאַרפען האָבען
מעהר קיין רעטונגס-קאָמיטעטען,
ביי אַמעריקאַ נדבות
זאָל נישט קיינער דאַרפען בעטען.

אַלפרעד ראָזענשטיין, רבותי,
ס'איז אַ נאָמען אַ בעריהמטער,
און ער קומט צו אונז אין נאָמען
פון זיין פריינד בענדזשאַמין ווינטער

און ער האָלט אַ קאָנפערענצען
מיט די שענסטע לאָדזשער גבירי';
און אין גיכען, לאָהזער סחורות
וועט מען געהמען טראַנספּאָרטירען.

צו אַמעריקאַנער ברעגען
גאַנצע טויזענדער וואַגאָנען,
און פון דאָרטען וועט זיך שיטען
דאָ קיין פוילען די מיליאָנען.

אַלפרעד ראָזענשטיין, רבותי,
וועט נישט מאַכען אונז צו נאַרען,
ווייל ער איז אַ מאַן פון ביזנעס
און ער האָט אויך די דאָלאַרען...

גראַף קאַלי. 786

ראַדיאָ.
היינטיגער פּראָגראַם.

וואַרשאַ.

12.00 — קאָמוניקאַטען,
3.00 — ווירטשאַפטליכע און מעטעראָלאָגישע קאָמוניקאַטען איבער פּראָגראַם.
4.30 — מעשה'לעך פאַר קינדער.
5,00 — איבער פּראָגראַם, קאָמוניקאַטען.
5 15 — נאָכמיטאָג-קאָנצערט.
6 35 — קאָמוניקאַטען פון טאָג.
6,50 — „טאָגס-קעסטעל",
7.15 — פערשידענעס.
7,35 — פעליעטאָן.
8 00 — לאַנדווירטשאַפט-קאָמוניקאַט.
8 30 — טראַנסמיסיע פון קראָקע.
10 00 — לויט-צייט - מעטעראָלאָגישער קאָמוניקאַט, צייט - סיגנאַל, קאָמוניקאַטען פון פּ.א.ט., פּאָליציי-קאָמוניקאַט.

אין די אַמטיסען.
היינטיגע נאַכט-דיושורען.

(§) היינט דיושורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: פּאָוולאָווסקי (פּיעטרקאָווער 307); ס. האַמבורג (גלובנאַ 50); ב. ראָזעווסקי (דזשעלנאַ 4); שישקאָוויטש (קאָפּערניק 26); אַ. כאַרעמזאַ (נאַמאַרסקאַ 10); אַ. טאַטאַש (פּלאַץ קאַשט 10).

א פעראייניגונג.

(–) אויף אַ געמיינזאַמער זיצונג פון אַ פאַרשטעהער פון „השומר הלאומי" מיט „השומר הטהור" איז בעשלאָסען געוואָרען צו פעראייניגען ביידע אָרגאַניזאַציעס אין איין איינהייטליכע אָרגאַניזאַציע פון דער ציוניסטישער שומרישער יוגענד.

פון געריכט.

א „האַפּעראַטיסטי" האָט בעקומען אנדערהאַלבען יאָהר טורמע.

(§) נעכטען איז אין לאָדזשער קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם געוועזענעם סעקרעטאַר פון'ם ווידזעווער פערבאַנד: קאָאָפּעראַטיוו בראָניסלאַוו רעמבאַטשע, וועלכער האָט געמאַכט מיסברויכען אויף אַ גרויסער סומע געלד.

דאָס געריכט האָט דעם „קאָאָפּעראַטיסט" פער'משפט אויף אַנדערהאַלבען יאָהר טורמע.

קאָנצערט
פון סערגעי ראַדאַמסקי.

קומענדיגען מיטוואָך וועט אין לאָדזשער פילהאַרמאָניע-זאַל פאָרקומען אַ גרויסער קאָנצערט פון דעם בעקאַנטען זינגער סערגעי ראַדאַמסקי, וועלכער וועט אויפטרעטען אין אַ רייכען רעפּערטואַר.

קונסט און קינסטלער אין סאָוו. רוסלאַנד

(געשפּרעך מיט'ן זינגער ראַדאָמסקי.)

אין לאָדז וויילט איצט דער בעקאַנ- טער רוסיש-יודישער אָפּערן-זינגער ה' סערגעי ראַדאָמסקי. ה' ראַדאָמסקי איז איצט איינער פון די אָנגעזעהענסטע אָפּערן-זינגער און קומט איצט פון אַמע- ריקאַ און פון סאָוויעטען-רוסלאַנד.

סערגעי ראַדאָמסקי איז אַ לאָדזער און וועט דאָ געבען איינינע קאָנצער- טען. אונזער מיטאַרבייטער האָט גע- האַט מיט איהם אַ געשפּרעך וועגען קינסטלערישע דערגרייכונגען אין סאָ- וויעטען רוסלאַנד.

אין רוסלאַנד האָט זיך ה' ראַדאָמסקי בעקענט מיט די נייעסטע סלאַווישע קאָמפּאָזיציעס פון דער לעצטער צייט און איז ממש איבעראַשט ווי פיל ס'איז געשאַפען געוואָרען, הגם אויסלאַנד האָט וועגען דעם נישט געהאַט די מינ- דעסטע פאָרשטעלונג.

ס'זענען אויפגעקומען זעהר פיל יונגע קינסטלער און ס'געהט דאָרט אָן אַ גרויסער שאַפונגס פּראָצעס אויף אַלע געביטען פון קונסט.

דאָס לעבען פון די קינסטלער אין רוסלאַנד איז איצט אויף עפּוואָס בע- סערע בעדינגונגען, ווי דער דורכשניט- ליכער אַרבייטער; בעקומען בעסערע וואוינונגען, ספּעציעלע רוימען פאַר קלאַוויר, אויך צו שרייבען, מאָהלען א. אז. וו.

איצט ווערען געמאַכט פערשידענע גאַנץ קאָסטבאַרע אויסגאַבען פון מוסאָרגסקיס, משייקאָווסקי'ס, רובינ- שטיינ'ס, רימסקי, קאָרסאַקאָוו'ס א. אַנד. ווערק; אַלע טעאַטערן גרייטען נייע שטיק. ס'אַרבייטען די אָפּערע, עקספּע- רימענטאַל-טעאַטער (אונטער דער פיה- רונג פון סטאַניסלאַווסקי א. אַנד.. אויב אימיץ וואָלט געוואָלט אָפּשאַצען דאָס רוסישע לעבען לויט בעשטאַנד פון דער מוזיקאַלישער, ליטעראַרישער און קונסט- לערישער טעטיגקייט קען מען בעקו- מען דעם איינדרוק, אַז אין רוסלאַנד מאַהלט שוין גאַרנישט.

אַ בעזונדערע טעטיגקייט געהט אָן אויך אויפ'ן געביט פון יודישער קונסט. דער מעיסטערלעכער יונגער יודישער קאָמ- פּאָזיטאָר איז גנעסין. ער איז אַלגע- מיין אַנערקענט און רופט אַרויס בע- גייסטערונג אין די קינסטלערישע קריי- זען. ער איז אָבער אַ יוד נישט נאָר לויט זיין אָפּשטאַמונג, נאָר ווייטגעהנד אַ רוסישער קאָמפּאָזיטאָר, איז ער אויסגע- שפּראָכען יודיש אין זיין אויסדרוקס- ווייזע און כאַראַקטער פון שאַפען. גנעסין שרייבט מוזיק צו רוסישע טעקסטען, ער איז אָבער שטאַרקער, ווען ער קומט צום אויסדרוק פאַר יודישע און העבּרעאישע טעקסטען.

ער האָט אָנגעשריבען אַ נייע יודישע אָפּערע.

גנעסין איז נאָך אַ גאַנץ יונגער מענש. ער בעזיצט איצט אַנ'איינענעם מוזיקאַלישען אינסטיטוט אין מאָסקווע (אינסטיטוט גנעסינען).

כ'האָב מיט איהם גערעדט וועגען אַנטיסעמיטיזם — דערצעהלט ה' ראַ- דאָמסקי. זיינע אויסערונגען האָבען מיר בעשטעטיגט מיינע בעאָבאַכ- טונגען, וועלכע כ'האָב בעוויזען צו מאַכען אין דער קורצער צייט.

ביי די פּויערים אין דער גרויסער מאַסע געפינט זיך נאָך מערבעהאַלטע- נער איינגעוואָרצעלטער אַנטיסעמיטיזם, וועלכער דריקט זיך אויס שאַרפער ספּעציעל אין אַ קריטישער צייט. אין די קינסטלערישע קרייזען שפּילט זיך עס פיל וועהניגער, כמעט איבערהויפּט נישט. די קינסטלער גופא מיינען נישט אויס קיין יודען און שאַצען זיי אָב מיט אַנ'אַלגעמיינער מאָס. אויפ'ן בעקאַנט און „סאָיוז סאָווערמענניך קאָמפּאָזיטאָ- ראָוו" האָבען די קינסטלער שטאַרק געלויבט דעם יונגען יודישען קאָמפּאָ- זיטאָר פיינבערג, אַלס טאַלאַנטפולסטען פון די יונגע רוסישע קינסטלער פון וועלכע מ'ערוואַרט זעהר פיל. און אויך געלויבט גנעסינ'ען.

ווי אַזוי מען האָט „אָפּגעפּרייערט" אַנ'אָרימען בחור.

אַנשטאָט אַ יונג שעהן מיידעל, האָט מען איהם געגעבען אַנ'אַלטע טויבע יודענע.

יוסף פּיעלאַוואָסקי איז געקומען אין וואַרשאַווער ראַבינאַט און דערצעהלט:

אַליין בין איך פון וואָלאָמין. אַלס קליינטשיגער יתום האָב איך יאָהרען- לאַנג געצויגן חיונה דערפון, וואָס איך פלעג אַרומפאָהרען איבער די דערפער „פּאַלערנען" מיט קינדער.

איינמאָל האָב איך בעקומען אַ בריוו פון שטעטל לאַסקעראָוו, איך זאָל קומען אַהין, ווייל מען מיר געבען אַנ'אָרט פאַר אַ בעהעלפער. ווען איך בין געקומען אַהין, האָט מען מיך אין דער פאַמיליע וואָלדמאַן זעהר פיין אויפגענומען. שפּעטער איז האָט מען זיך אַרום מיר שטאַרק געקאָכט — אַזוי פריינדליך איז מען צו מיר גע- ווען, אַז מען האָט מיר אָנגעהויבן אָנטראָגן אַ שידוך.

ערים איז מיר נישט שטאַרק געפע- לען דאָס געאײַלעניש... מען האָט מיר אָבער געוויזן די בתולה — אַ שעהן און נעטשטען מיידעל — האָב איך זיך שטאַרק נישט קעגנגעשטעלט. מען האָט געגעבען לעקעך און בראָנפן און געשריבן תנאים.

איך האָב געדענקט, אַז מיין כלה הייסט נעמי, און פאַרוואָס אין די תנאים שטעהט „הבתולה מרת פריידע" האָב איך נישט פאַרשטאַנען. ווען איך בין געקומען צוריק אַ היים קיין וואָ- לאָמין, האָב איך נאָך אַמאָל אַרומגע- טראַכט מיין גליק און האָב נישט פאַר- שטאַנען, פאַרוואָס דאָס קומט מיר. דאָס הערץ האָט מיר געזאָגט, אַז דאָס גליק איז פאַר מיר, דעם עלענדען אָרימען בחור, צו גרויס... איך האָב בעשלאָסן נישט צו פאָהרען מעהר קיין לאַסקעראָוו און זעהן וואָס דער סוף וועט זיין.

האָט אָבער דער שווער מיינער, זאָל לעבען, אָנגעהויבן פאַרשיקען מיך מיט בריוו. אין יעדען בריוו איז מיין גליק באַזונגען געוואָרען. איך האָב אַזוי לאַנג זיך געשעקעט ביז איך האָב שוין נישט געקאָנט בייקומען דעם נסיון און בין אַוועק.

פריינגעקומען צום מקום, האָב איך מיך געפונען אַרומגערינגעלט מיט בלויז גוטע פריינד. עס איז אָבער פאַרט דער יום טוב מיט מיר געווען צו גרויס און איך האָב ווייטער געוואָלט צוריקפאָה- רען מיט באַרגישט. איך בין אַוועק צו דער באַהן סטאַציע, כדי צו קויפן אַ בילעט. איז צוגעקומען צו מיר איינער פון מיין „נייע פריינד" און אויסגע- כאַפּט פון מיר די פערזענליכע דאָקו- מענטן, אַנטלויפענדיג מיט זיי אַ היים. אָן ברירה האָב איך שוין געמוזט צו- ריקקומען און דער יום-טוב אַרום מיר האָט מיך שוין אָנגעזעצט פון איבער די אויערן. מען האָט מיך אָוועקגעפירט צום שניידער. אויסגעקליידט מיך אין פיינע מלבושים און ראש-חודש ניסן האָט מען מיך מיט מזל געפירט צו דער חופה.

אַ חופה ווי ביי אַלע יודישע קינדער געווען. די כ'לה האָט געטראָגן אַ לאַנג שעהן קלייד און דאָס פנים געווען פאַר- הילט דורך אַ געדיכטן שלייער.

.. צומאָרגענס בין איך גלייך צו צום שווער און געמאַכט איהם אַ גרויסע אַוואַנטורע. מיט וועמען האָב איך חתונה געהאַט? — האָב איך געשריען — צי דאָס איז נעמי? פאַרוואָס האָט איהר נישט געשריבן אין די תנאים, אַז זי איז אַן אַלמנה אָדער אַ גרושה?!

הערט דער שווער און דרעהט זיך אַוועק פון מיר, ווי נישט איהם מיינט מען עס.

לויף איך אַרום און זוך מיין ווייב — געפין איך זי נישט. גיה איך צו צו איהר עלטערע שוועסטער און פרעג זי, וואו איז נעמי? — קוקט זי מיך אָן און שווייגט, זי איז טויב, ווי די וואַנד.

האָב איך געמאַכט אַ גרויסע אַוואַנ- טורע. איך האָב געזאָגט, אַז מען האָט מיך דאָ גוט „אָבגעפּרייערט", אָבער, וואָס איינענטליך, דאָ איז געשעהן, האָב איך נאָך אַלץ צוגוי נישט געקאָנט דערגעהן. איבערהויפּט האָב איך נישט געקאָנט דערגעהן, מיט וועלכער איך האָב חתונה געהאַט.

ענדליך האָב איך זיך אַלץ דער- וואוסט, אַנשטאָט נעמי'ן, האָט מען מיר געגעבען פריידע'ן. אַנשטאָט אַ שעהן, יונג מיידעל, האָב איך געהאַט פאַר אַ ווייב איהר עלטערע שוועסטער, אַ טוי- בע אויף ביידע אויערן, אַ מיאוסע, ווי די נאַכט און אַן אַלמנה, צי אַ גרושה פון אַ יאָהר עטליכע און פערציג..

איך האָב גלייך געוואָלט אַנטלויפן, אָבער דאָס שטעדטיל האָט זיך אַריינ- געמישט. אַ חודש צייט האָב איך גע- וואַרט. אַז מען זאָל מיר אָבגעבן מיין פאַס און איך בין ענדליך אַנטלאָפן.

היט די שפּייז-פּראָדוקטן פאַר שטויב און פליגען:
אין שטאָט הערשט טיפוס.

קאָצק אונטערגעצינדען?

די שרעקליכע לאַגע פון די נשרפים.

די שרפה אין קאָצק איז אויסגע- בראָכען זונטאָג אַרום 9 פריה אין דער זייט פון דער מיהל.

במשך פון איינינע מינוט האָט דאָס פייער אַרומגענומען אַלע אַרומיגע היי- זער און, אין אַ פערטעל שעה שפּעטער האָט שוין געברענט אַ האַלבע שטאָדט.

וועגען דער שרפה האָט מען אַלאַר- מירט די פייערלעשער פון אַלע אַרומי- גע פּאָוויאַטען, וועלכע זענען באַלד אָנגעקומען צו דער רעטונגס-אַקציע. די פלאַמען האָבען אָבער שוין בעוויזען אַרומצונעמען 70 פּראָצענט פון די הייזער.

ערשט 4 בייטאָג איז געלונגען דאָס פייער צו לאָקאַליזירען.

דריי פערטעל שטאָדט איז פולשטענ- דיג חרוב געוואָרען מיט'ן גאַנצען האָב און גוטס פון דער אומגליקליכער בע- פעלקערונג.

אויך איז פערברענט געוואָרען די גאַנצע פּאָליציי-קאָמענדע און די טע- לעפאָן צענטראַלע.

קיין קאָצק איז אָנגעקומען דער לוקאָווער סטאַראָסטע מיט'ן לובלינער וואָיעוואָדע און די גאַנצע אַרומיגע מוכה, וועלכע האָט זיך נאָך ביז היינט פריה נישט אומגעקעהרט.

צוליב'ן אָבברענען פון דער טעלע- פאָן-צענטראַלע, איז נישטאָ דערווייל קיין פערבינדונג מיט קאָצק. דער שאַ- דען איז זעהר גרויס.

אויך איז נאָך נישט בעוואוסט, צי זענען דאָ מענשליכע קרבנות און ווי פיל.

די היזקות זענען אויך נאָך נישט אָבגעשאַצט געוואָרען. פערשטענדליך, זענען זיי אָבער זעהר בעדייטענד.

דאָס שטעטיל קאָצק איז בעוואוסט געווען הויפּטזעכליך דורך יריד'ן, און בעהאָט אַ בעפעלקערונג לערך פון דריי טויזענט מענשען.

ווי עס גיט-אָן דער אָפיציעלער קאָ- מוניקאַט, איז בעלויפען אַרויסצורעכע- נען בלויז די פּאָליציאַנישע קאָסטען.

ווי עס ווייזט זיך אַרויס, איז די שרפה ענטשטאַנען דירעקט אין מיהל, וועלכע האָט זיך געפונען אין יודישען קאָנטראָל פון שטאָט. פון אַלע יודישע הייזער זענען געבליבען בלויז עטליכע. דאַגעגען איז גאַנץ געוואָרען דער קריסטליכער טייל פון שטעטעל. אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ און כמעט האַלב נאַקעט זענען פערבליבען ביז צוויי טוי- זענד יודישע נפשות.

די אומגליקליכע וואַלגערן זיך אַרום אויף די חורבות און אויפ'ן אַש, וואָס איז זיי פערבליבען נאָך זייער גאַנצען האָב און גוטס.

אַ טייל פון די נשרפים האָט מען דערווייל איינגעאָרדנט אין גמינע געביי- דע, [illegible].

די לוקאָווער סטאַראָסטווע האָט זיך געווענדעט צו דער לובלינער סטאַראָס- טווע וועגען געבען מלופה'שען באַדען און האָלץ אויף צו בויען צייטווייליגע באַראַקען פאַר די אומגליקליכע.

די ווירקליכע סבות פון דער שרפה איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. מען איז חושד, אַז די מיהל איז אונ- טערגעצינדען געוואָרען.

די היזקות דערגרייכען אַ סך מיל- יאָנען. בעת'ן לעשען דאָס פייער זע- נען אָנגעבריהט געוואָרען איינינע פייערלעשער און פיל איינוואוינער, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין דער רעטונגס-אַקציע.

בס"ה זענען אין קאָצק אָבגעברענט געוואָרען 171 הייזער און 125 אַנדערע געביידעס. אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ זענען געבליבען 325 פאַמיליעס. דער- פון — 150 קריסטליכע און די איבע- ריגע יודישע. די מאָטאָר-מיהל איז פולשטענדיג אָבגעברענט. אין מענשען זענען קיין פערלוסטען נישטאָ, דאַגע- גען זענען אומגעקומען 49 פיה און עופות.

וואַרשע, 6 (טעלעפאָניש פון אונ- זער קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גרויסער שרפה אין קאָצק איז די מאַכט געקומען אויף דער שפּור פון אונטערצינדער. דאָס פערברעכען זאָלען האָבען בעגאַנגען די איינענטי- מער פון דער מיהל אין קאָצק צוליב אַ מחלוקה צווישען די שותפים פון דער מיהל.

טעלעגראַמען.

5 יאָהר טורמע און דעגראַדאַציע.

אורטייל אין פּראָצעס פון גענ. זשימיערסקי.

וואַרשע, 6. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הייגט נאָכמי- טאָג האָט דאָס מיליטערישע געריכט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אין פּראָ- צעס געגען גענעראַל זשימיערסקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין שווערע מיסברויכען צו רעה פון דער מלוכה. דאָס געריכט האָט געפונען דעם גענעראַל שולדיג אין פּאָוואָריזירען די פירמע „פּראָטעקס" ביים צושטעלען גאַז-מאַסקעס פאַר דער אַרמעע, פון וואָס די מלוכה האָט געהאַט פערלוסט אין דער סומע פון 750 טויזענד זל., דאַן אין געהמען כאַבאַר 6 טויזענד אַקציעס און 10 טויזענד זלאָטעס און האָט דעם גענעראַל פער'משפט אויף 5 יאָהר שווערע תפיסה, פערלירען די רעכטע, דעגראַדירט צו ווערען און בע- זייטיגט צו ווערען פון דער אַרמעע.

דער פּראָצעס האָט זיך געצויגען צוויי חדשים.

די בעגרינדונג פון אורטייל פער- נעהמט 250 זייטען מאַשין-דרוק. אין די מאָטיווען ווערען אַלס בעלאַסטענדע אומשטענדען בעטראַכט דערט אַקט, וואָס דער בעשולדיגטער איז אַ גענעראַל און איז זיינע פערברעכענס בעגאַנגען מיט אַ בעזונדערס גרויסען ווילען. אַלס מיל- דערנדע אומשטענדען האַלט דאָס גע- ריכט דאָס, וואָס זשימיערסקי איז נאָך נישט קיינמאָל בעשטראָפט געווען און וואָס ער האָט געהאַט פערדינסטען אַלס מיליטער-מאַן.

צווישען די פּערזאָנען, מיט וועלכע זשימיערסקי האָט געפיהרט זיינע גע- שעפטען, ווערט צוו. אַנד. אויך דער- מאָהנט דער דעפּוטאַט פון (נ. פ. ר.) פּאַפּיעל.

5000 מענשען אָהן אַ דאַך.

די פערפלייצונג אין בעסאַראַביען.

בוקאַרעשט, 6 (פּאַט). די פערפלייצונג אין דרום-בעסאַראַביען נעהמט אָן קאַטאַסטראָפאַלע פאָרמען. די טעלעגראַף-, טעלעפאָן- און באַהן- ליניעס זענען אין פיל ערטער צושטערט. קישינעוו איז אינגאַנצען אָבגעשני- טען. די דערפער ביים דניעסטער זענען פילווייז אינגאַנצען צושטערט. אַנ- ערך 5000 מענשען זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ.

אויסגוס פון דער ווייסעל ביי וואַרשע.

וואַרשע, 6. (טעלעפאָניש פון אונ- זער קאָרעספּאָנדענט). פאַרמיטאָג האָט דאָס וואַסער אין דער ווייסעל ביי דער קערבעדזש-בריק דערגרייכט 4 מעטער 33 צענטימעטער. דאָס וואַסער איז אַרויס פון די ברעגעס און פערגאָסען די פּליאַזשען אויף דער פּראַגער זייט. אויף דער וואַרשאַווער זייט איז דאָס וואַסער אַרויף אויף די בולוואַרען.

———

די נייעסטע פּערפומען
קרעמען, טואַלעט-זייפען, קעלנישע בלומען-וואַסערן,
פּודער הויגיען, קאָטי און אַנדערע
צו קאָנקורענץ-פּרייזען בעצאָהלט
Perfumerja DRUKIER
Zawadzka 11
פאַר אַנגראָ-איסטען — ראַבאַט!
בעמערקונג: פּודער קאָטי און הויביגאַן אויף געוויכט
רעיעל
ביליג!

דאָס בוך פון בערימטען אַסטראָנאָם פלאַמאַריאָן וואָס איז געבונדען אין דער הויט פון אַ פּאַריזער גרעפין

אַרום דעם בוך איז געוועבט אַ געהיימניש און אַ ברענענדע ליבע. וואָס די אומבעוואוסטע גרעפין האָט געהאַט פאַר דעם גרויסען געלערטען.

אַלע גרויסע מענשען האָבען געוויסע אינטערעסאַנטע פּאַסירונגען אין זייער לעבען, וועלכע זענען געשטאַנס און מערקווירדיג אינטערעסאַנט. אייניגע פון די לעזען זיך ווי מעשיות פון טויזענד און איין נאַכט; אַנדערע זענען אַזוי מערקווירדיג, אַז עס איז שווער צו גלויבען, אַז אַזעלכע זאַכען האָבען ווירקליך פּאַסירט און דאָך זענען זיי פאַקטען, וועלכע מען קען נישט באַשטרייטען.

אַזאַ מין מערקווירדיגע פּאַסירונג איז פאָרגעקומען אין דעם לעבען פון דעם וועלט-בעריהמטען אַסטראָנאָם קאַמיל פלאַמאַריאָן, וועלכער האָט זיך געמאַכט אַ שם איבער דער וועלט מיט זיינע פּאָפּולערע ביכער איבער די וועלטען, וואָס געפינען זיך ערגיץ ווייט אין די הימלען. פלאַמאַריאָן איז געשטאָרבען מיט צוויי יאָהר צוריק און די גאַנצע וויסענשאַפט-וועלט האָט דאַן בעטויערט אויף דעם פערלוסט פון דעם גרויסען געלערטען. אָבער די מערקווירדיגע און כמעט אונגלויבליכע פּאַסירונג איז נאָך אַלץ נישט פערגעסען געוואָרען, ווייל זי האָט איבערגעלאָזען אַן אָנדענקען און כל זמן דער אָנדענקען וועט עקזיסטירען, וועט די געשיכטע ציהען די אויפמערקזאַמקייט פון פערשידענע קרייזען מענשען.

פּאַסירט האָט דאָס מיט 45 יאָהר צוריק. פלאַמאַריאָן איז נאָך דאַן געוועזען יונג און שעהן און ער האָט שוין געהאַט אַ גרויסען נאָמען אַלס אַסטראָנאָם. ער האָט געהאַט זעהר פיל פערעהרער אין פּאַריז און אין פיל אַנדערע הויפּט-שטעדט אין אייראָפּאַ. ער האָט געהאַט אַ צוטריט צו די הכנסה-אַריסטאָקראַטישע קרייזען און אומעטום איז זיין געזעלשאַפט געשעצט געוואָרען ביז'ן העכסטען גראַד. אין יענער צייט האָט אין פּאַריז געוואוינט אַ יונגע גרעפין. זי איז געווען אַ מערקווירדיגע שעהנהייט, אָבער איהר איז ווייניג וואָס געלעגען אין זינען די הויפּטשטאָדט'ס הוילאַקעס אויף וועלכע די פּאַריזער אַריסטאָקראַטיע האָט דאַן פערשווענדעט זייערע טעג און יאָהרען. זי איז געוועזען אַ טרוימערין. זי האָט ליב געהאַט צו לעזען אַ סך ביכער, און ספּעציעל האָט זי געגליסט צו לעזען ביכער וועגען אַסטראָנאָמיע.

וואש די הענט פאַר'ן עסען:
אין שטאָט הערשט טיפוס!

איינמאָל איז די גרעפין שטאַרק קראַנק געוואָרען. זי האָט דערפיהלט, אַז אַ הערע טעג זענען געצעהלט און אַז באַלד וועט זי זיך דאַרפען שיידען מיט דער ליכטיגער וועלט. זי האָט אַריינגערופען איהר הויפּט-דאָקטאָר און האָט איהם ערקלערט, אַז זי האָט איהם צו פערטרויען אַ גרויסען סוד, אָבער אויף צוויי בעדינגונגען: ערשטענס, אַז ער וועט אַ ה' פערלאַנג ערפילען און וועט דורכפיהרען די מיסיאָן, וואָס זי וועט איהם אָנפערטרויען; און צווייטענס, אַז ער וועט קיינמאָל נישט אַרויסגעבען איהר נאָמען.

דער דאָקטאָר האָט איהר אַזאַ פערשפּרעכען געגעבען און זי האָט איהם דאַן דערצעהלט די פאָלגענדע געשיכטע:

„שוין פינף יאָהר, אַז זי איז שטאַרקליך פערליבט אין דעם יונגען אַסטראָנאָם פלאַמאַריאָן. זי האָט איהם פערזעהנליך קיינמאָל נישט בעגעגענט. אַפילו ווי ווייט זי ווייס, האָט זי איהם דאָך זיך אַפילו פון דער ווייטענס נישט געזעהן. איהר ליבע צו איהם איז געקומען לעזענדיג זיינע ביכער און זי ליבט איהם מיט'ן גאַנצען פייער פון איהר הארצען. איצט אָבער, אַז זי האַלט זיך פון שיידען מיט דער וועלט, וויל זי פאַר איהם איבערלאָזען אַן אָנדענקען, וועלכער איז דער מערקווירדיגסטער, וואָס איז ווען געגעבען געוואָרען פון אַ פערעהרערין צו אַ בעריהמטען מאַן. איהר פערלאַנג איז, אַז גלייך ווי זי וועט אויסהויכען דעם לעצטען אָטעם זאָל ער, דער דאָקטאָר, אָפּשניידען אַ שטיק הויט פון איהרע שעהנע שולטערען און פערזענליך איבערטראָגען דאָס צו פלאַמאַריאָן. ער זאָל אין דעם איינבינדען די ערשטע קאָפּיע פון זיין בוך, וואָס ערשיינען באַלד נאָך איהר טויט. ער מוז אָבער דערביי געדענקען, אַז איהר נאָמען טאָר ער פאַר קיין מאָל נישט אַרויסגעבען.

די גרעפין איז נאָך יענעם נאָכמיטאָג געשטאָרבען. דער דאָקטאָר האָט אויסגעשניטען אַ שטיק הויט פון איהרע שולטערען, גרויס גענוג אויף איינבינדען אַ בוך, דאָס עס איינגעפּאַקט אין נעאיילטע פּאַפּיר, צוגעשיקט צו דעם אַ בריוועל ערקלערענדיג דעם וואונש פון דער יונגער גרעפין און איבערגעטראָגען דאָס צו דעם יונגען פלאַמאַריאָן.

די פּאַסירונג האָט געמאַכט אַ מערקווירדיגען איינדרוק אויף דעם בעריהמטען אַסטראָנאָם. ער האָט ערפיהלט דעם וואונש פון זיין געהיימער געליבטע און אַזוי שנעל ווי זיין נייער בוך „די וועלטען אין הימעל" איז פערטיג געוואָרען האָט ער די ערשטע קאָפּיע פון דעם בוך איינגעבונדען אין דער הויט פון דער גרעפין און ער האָט דאָס שטענדיג געהאַלטען ביי זיך אויפ'ן דעסק. ער האָט זיין גאַנץ לעבען געזוכט און געפּרוּווט אויסצוגעפינען דעם נאָמען פון זיין מערקווירדיגער געליבטער, אָבער דער דאָקטאָר, וועלכער איז געוועזען דער איינציגער, וואָס האָט געהאַט דעם שליסעל צו דער געהיימניס, האָט מיטגענומען דעם סוד מיט זיך אין קבר אריין, ווען ער איז קירצליך נאָך דער פּאַסירונג געשטאָרבען. פלאַמאַריאָן האָט אָבער נישט אויפגעגעבען דעם געדאַנק אויסצוגעפינען דעם נאָמען פון דער געליבטער ביז די לעצטע טעג פון זיין לעבען, און ווי זיין פרוי דערצעהלט זענען זיינע לעצטע ווערטער פאַר'ן טויט געוועזען: „איך קען נאָך אַלץ נישט בעגרייפען ווער זי איז געוועזען".

איצט ווערט דאָס מערקווירדיגע בוך, געבונדען אין דער מענשליכער הויט, געבראַכט קיין אַמעריקע. עס איז אינטערעסאַנט וואָס כאָטש די פּאַסירונג איז אַלט 45 יאָהר, איז נאָך די הויט אויפ'ן בוך נישט בעשעדיגט געוואָרען און פלאַמאַריאָנ'ס אויפשריפט און אויך דאָס בריוועל וואָס דער דאָקטאָר האָט איבערגעלאָזען בשעת ער האָט געבראַכט צו פלאַמאַריאָנ'ען די מתנה פון דער גרעפין זענען נאָך אין אַ גוטען צושטאַנד און מען קען איבערלעזען יעדען וואָרט.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען. וואָס ווערען צוגעשיקט נור שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעס פאָלקסבלאַט"

בעם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעשיקט. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן וועט מען ענטפער נישט געבען קענען.

גילטיג דעם 7 סעפטעמבער 1927.

6142. אַ לאָקאַטאָר פון שרעדניע גאַס.
איהר דאַרפט זיך ווענדען מיט אַ בקשה צום רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט.

6143. אַ לעזער פון זגיערזשער גאַס.
אויטאָמאַטיש פון דערלאַנגען אַ קאַסאַציע, ווערט דער אורטייל אין דעם פאַל אויסגעפיהרט. איהר דאַרפט זיך ווענדען אין וואַרשא, אַז מען זאָל די עקזעקוציע דערווייל אָפּהאַלטען ביז די קאַסאַציע וועט נישט ווערען בעטראַכט.

6144. וואָלף בלייוויס.
אַזוי ווי איהר געדענקט נישט אין וועלכען קוואַרטאַל ס'גייט אייך איינגעצאָלט ד בערעכענען מיר דאָס לויפענדע 3. פאַר דער וואוינונג אויב זי איז געגאַנגען אין יוני 1914 200 רובעל דאַרפט איהר צאָהלען 84 פּראָצ. אָדער 111 זל. מיט 72 גר. פאַר'ן גאַנצע 3 קאָמענאַריש פּאָמעגט), וואָס ביים 130 רובעל גרונד דירה-געלד דאַרפט איהר צאָהלען 94 פּראָצ. אָדער 81 זל. 31 גר.

6145. Z. N. פון וואָלבאָרסקא 18.

6146. סאָרנא.

6147. ח. טערושענסקי.
וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

6148. אַ לעזער פון יעזשאָווליקא 7.
די דעציזיע פון דער פ. ק. או. וועגען נישט אָנערקענען אייער זוהן אין טשיקינסקע קאָן ווערען פערקלאָגט אין משך פון 14 טעג צו דער וואָיעוואָדזשאַסטוואָ. דער איינשטימיגער בעשלוס פון דער וואָיעוואָדזשאַסטווע און אין דעם פאַל אַ דעציזירענדע און קאָן דעריבער שוין ווייטער נישט פערקלאָגט ווערען. אַז אייער פאָטער איז עלטער פון 60 יאָהר איז נאָך נישט דערפון געדרינגען, אַז איהר זענט זיין איינציגער שפּייזער. די גאַנצע פון 60 יאָהר דינט נאָר אַלס בעווייז פון נישט אַרבייטספעהיגקייט אָבער נישט פון אָנגעוויזענקייט דוקא אויף אייערע פערדינסטען, אויב ס'ווערט פעסטגעשטעלט, אַז אייער פאָטער האָט אַנדערע הכנסות וועט מען אייך קיין אַפּיקונסטווע נישט אָנערקענען.

6149. ל. פּאָין.
די חובות פאַר פּראָטעסטירטע וועקסלען איז דאָס געריכט נישט בערעכטיגט צו פערלענגערן אויף ראַטעס.

6150. ג. ל.
פאַר דעזערציע קאָן מען אייך נישט צוציהען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט, העכסטענס קאָן מען אייך בעשטראָפען פאַר זיך נישט רעגיסטרירען אין פאַרגעשריבענעם טערמין וואָס דראָהט מיט אַרעסט עווענטועל אַ געלד-שטראָף.

6151. פּראָשקער.
ס'איז אַ פראַגע צו דער מינדעריעהריגער האָט עלטערען אָדער נישט.
לעבען די עלטערן אָדער וועניגסטענס בלויז איינער פון זיי קאָן ער ווערען זעלבסטשטענדיג צו 15 יאָהר. האָט ער שוין נישט קיין עלטערן קאָן ער ווערען ערשט זעלבסטשטענדיג צו 18 יאָהר. אין ערשטען פאַל דאַרפען זיך ווענדען דעם ווענדען אין געריכט די עלטערן, אין צווייטען פאַל דאַרף פון די ראַטס פאַמיליע, אויב די ראַטס פאַמיליע פערלאַנגט דעם ענין און וויל זיך נישט צוזאַמענקומען אבער אונזער רעכט אַנ'ענטשפּרעכענדען בעשלוס, קאָן ווער פון דעם מינדעריעהריגענס משפחה זיך ווענדען אין געריכט ווענען צוזאַמענרופען די ראַטס פאַמיליע, פערשטעהט זיך, אַז צום פאַר זעלבסטשטענדיג אָנערקענען מינדעריעהריגען ווערט סיי ווי צוגעטיילט אַ קוראַטאָר.

די, וועלכע אַזעוו האָט פערראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעס פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט. (140

עס זענען קיין ספק געווען אויך אַנדערע מאָמענטען, וועלכע האָבען געצוואונגען אַזעוו'ן צו ערינערען זיך, אַז ער איז נישט בלויז אַ דייטשער בירגער און בערזע-מאַן, נאָר אויך אַ געוועזענער רעוואָלוציאָנער-טעראָריסט און אַגענט פון דער געהיים-פּאָליציי. אַזעוו גופא האָט בעהויפּט אַפילו אַז אַ מעמאָריאַל צו דער בערלינער פּאָליציי, אַז פון זינט ער האָט בעקומען דעם נייעם פּאַס, ד. ה. פון אָנהויב 1910 האָט ער אָנגעצעהן איבערגעריסען אַלע בעציהונגען מיט דער רוסישער מאַכט. אָבער פון זיינע בריף צו פרוי נ. איז צו זעהן, אַז די פערגאַנגענהייט פלעגט איהם טיילמאָל אין זיך דערמאָהנען. אין אַ בריף פון דעצעמבער 1910 ווערט דערצעהלט וועגען אַזעוו'ס אַ געהיימניספולער בעגעגענונג אין האַמבורג: „איך בין געווען שרייבט ער, — ביים קאָנסול און כ'האָב אַלץ געבראַכט אין אָרדנונג" ס'איז קלאָר, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען רוסישען קאָנסול.

בעזונדערס שווערע מאָמענטען האָט אַזעוו איבערגעלעבט אין אויגוסט 1912. פאַר דעם האָט ער זיך קורירט אין באַד נויהיים: דאָס האַרץ איז ביי איהם געווען שוואַך, די נערוון זענען נישט געווען אין אָרדנונג. אין נויענאהר האָט ער פערבראַכט דעם גאַנצען חודש יולי — אַלץ וואָלט געווען גוט, נאָר דער קוראָרט האָט געהאַט אַ גרויסען פעהלער: צווישען די קורגעסט זענען געווען פיל רוסען, און יעדען אָנגעקומענע האָט מיט שרעק דורכגעקוקט די רשימות פון די פרישע אָנגעקומענע געסט, מורא האָבענדיג זיך אָנצושטויסען אויף אַ בעקאַנטען נאָמען.

אַזעוו'ס שרעק איז, ווי מיר ווייסען, פאַקטיש געווען בעגרינדעט: בורצעוו איז געקומען אויף זיין שפּור, און ביידע האָבען זיך געטראָפען אין פראַנקפורט אַם מיין.

איידער אַזעוו איז געפאָהרען אויף דער בעגעגעניש מיט בורצעוו'ן, האָט ער אָנגענומען שטאַרקע פאָרזיכטס מיטלען. די דירה אויף לואיטפּאָלד-שטראַסע אין בערלין איז איינגאַנצען ליקווידירט געוואָרען, מ'איז אָבער אויך צוגלויבען אַזעוו'ן, ווען ער דערצעהלט, אַז קיין שום דינסט-בעציהונגען מיט דער רוסישער פּאָליציי האָט ער שוין מעהר נישט געהאַט. און אויב עס זענען געווען ביי איהם געוויסע בעציהונגען מיט די רוסישע מאַכט-אָרגאַנען, האָבען זיי זיך בעגרענעצט אויסשליסליך אויף פעטער פראַגען א. ד. גל.

די פערגאַנגענהייט האָט אַזעוו'ן נישט געלאָזט צורוה אויך אויף אַנדערע אופנים. קודם כל האָבען וועגען איהם דערמאָהנט די בלעטער. אין די יאָהרען 1910 איז אַזעוו'ס נאָמען נישט אַראָפּ כמעט פון די צייטונגס-שפּאַלטען. די רעוואָלוציאָנס פון הארטינג לאָנדעזאָנ'ען, פון זשוטשענקא א. א. האָבען יעדעסמאָל דערוועקט דעם אינטערעס צו אַזעוו'ן; פון צייט צו צייט פלעגען זיך בעוויזען אין די בלעטער זיינע פּאָרטרעטען. קלאָגען, אַז די רעוואָלוציאָנערען מאַכען פּרובען איהם צו כאַפּען, פלעגען אַריינדרינגען אין די צייטונגען און שטערען אַזעוו'ס רוהע. דאָס מעבעל איז אָפּגעגעבען געוואָרען אין אַ מעבעל-קאַנטאָר; פרוי נ. איז אַריבערגעפאָהרען צו איהר מוטער. אַזעוו האָט נישט אויסגעמיטען די בעגעגעניש מיט בורצעוו'ן, אָבער אויף יעדען פאַל האָט ער אָנגעשריבען אַ צוואה, לויט וועלכער ער האָט זיין גאַנץ פערמעגען איבערגעגעבען דער פרוי פאַר חובות, וועלכע ער איז איהר כלומרשט שולדיג געווען.

און אַפילו שוין נאָך דער בעגעגעניש, וועלכע איז פאַר אַזעוו'ן אַריבער בשלום, האָט זיין פאַמיליען-לעבען אַ לאַנגע צייט נישט געקאָנט קומען צו אַ גלייכגעוויכט: פרוי נ. האָט כמעט אַ יאָהר צייט פערבראַכט ביי איהר מוטער, און אַזעוו האָט ווידעראַמאָל אונטערגענומען אַ לאַנגע רייזע.

פון דער צווייטער זייט האָט אַזעוו אַליין זיך בעמיהט צו דערהאַלטען געוויסע פּעדים, וואָס האָבען איהם געבונדען מיט דער פערגאַנגענהייט: עס האַנדעלט זיך דאָ וועגען זיינע בעציהונגען מיט דער אַלטער פאַמיליע, ס'זענען פאַראַן אָנווייזונגען, אַז אַזעוו איז צו זיין פאַמיליע געבליבען איבערגעגעבען און געטריי ביז צום סוף. פרוי נ. דערצעהלט, אַז אַזעוו האָט נישט אויפגעהערט זיך צו אינטערעסירען און צו זיין בעזאָרגט וועגען גורל פון זיין פאַמיליע, וועלכע ער האָט געהאַט איבערגעלאָזט אין פּאַריז; ער האָט געפּרובט צו קומען מיט דער פאַמיליע אין פערבינדונג, געוואויר ווערען וועגען איהר לאַגע און העלפען איהר מאַטעריעל.

די זאָרג פאַר דער פאַמיליע האָט אַזעוו'ן געשטויסען צו אַ ריזיקאַלישען שריט, וועגען וועלכען עס דערצעהלט די פרוי נ., איינמאָל, דערצעהלט זי, דאָס איז געווען אין אַ זומער, דאָס יאָהר איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען — האָט אַזעוו מיט פרוי נ., פאַרבייפאָהרענדיג, זיך אָפּגעשטעלט אין פּאַריז. זיי האָבען פערנומען אַ צימער אין אַ האָטעל.

אַזעוו איז אַוועקגעגאַנגען און האָט זיך אומגעקערט נאָך זעהר שפּעט, אַ שרעקליך צורודערטער און טויט בלאַסער. פרוי נ. האָט איהם גענומען אויספרעגען, וואָס מיט איהם האָט פּאַסירט, און ער האָט איהר דערצעהלט, אַז ער קומט פון זיין געוועזענער פרוי, צו וועלכער ער איז געגאַנגען, נישט מעלדענדיג איהר פריהער און וועלכער ער האָט געוואָלט איבערגעבען אַ געוויסע סומע געלד. די פרוי האָט זיך תחילת פערלוירען. ווען זי האָט איהם דערזעהן, אָבער דערנאָך האָט זי אַרויסגענומען אַ רעוואָלווער און האָט איהם געוואָלט דערשיסען. אַזעוו'ן איז קוים געלונגען זיך צו ראַטעווען. וועגען איבערגעבען געלד האָט ביי אַזעלכע בעדינגונגען נישט געקאָנט זיין קיין רייד, און אַזעוו האָט תיכף פערלאָזען פּאַריז.

(פאָרטזעצונג קומט)

דער פערשטאָרבענער קאַרדינאַל פון אונגאַרן

ער פלעגט פּראַווען פּסח אַ סדר און יום־כּיפּור געהן אין שוהל צו כּל נדרי

דער נאָר־וואָס געשטאָרבענער אונגאַרישער קאַרדינאַל פירשט טשערנאָך, איז געווען איינער פון די געצעהלטע חסידי אומות העולם אין אונגאַרן, וואָס האָט געהאַט דעם מוט אַרויסצוטרעטן געגען דעם אַנטיסעמיטישן טעראָר פון די אונגאַרישע ווייסע באַנדעס אויך אין די צייטן פון העכסטער פּאָגראָם־קאָניונקטור.

פון אַלע עפענטליכע געבײַדעס אין אונגאַרן פלאַטערן איצט ריזיגע שוואַרצע פאָהנען צום צייכן פון טרויער נאָך דעם טויטען קאַרדינאַל, וועלכער איז געווען איינער פון די איינפלוסרייכסטע און מעכטיגסטע פּאָליטישע פּערזענליכקייטען אין דער אַלטער און נייער אונגאַרן.

אַ דאַנק זיין פּערזענליכער השפּעה, דערצעהלט מען, זענען אין רוימישן וואַטיקאַן אַמאָל געמאַכט געוואָרן פּראָבען צו ענדערן לטובת די פּאָליטישע באַציהונג פּיוס׳ס וואַטיקאַן צום ציוניזם און צום נייעם ישוב אין ארץ ישראל, און ער זאָל זיך אויך האָבען באַמיהט אַלע יאָהרען צו ווירקען אויפ׳ן פּויפּסט, אַז עס זאָל פעראָפענטליכט ווערען אַ פייערליכע דעקלאַראַציע פּיוס׳ס וואַטיקאַן געגען דעם אַנטיסעמיטיזם.

ווי ווייט די דאָזיגע באַהויפּטונגען זענען אמת, לאָזט זיך איצט נאָך ניט פעסטשטעלען. פאַקטיש איז, אַז ער איז געווען איינער פון די פיהרענדיגע פּערזענליכקייטען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער קאַטוילישער אָרגאַניזאַציע „אַמיצי איזראַעל“ (פריינד פון ישראל), וועלכע האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו אַקטיוויזירען ווידער דעם גייסט פונ׳ם עוואַנגעליום צווישען די גלויביגע קריסטען און מילא אויך צו ענדערן פון גרונט־אויף די באַציהונג פון די קריסטען צו די יודען, וואָס איז ליידער דורך עם־הארצות און דורך בייזען ווילען פון מגונע גלחים אַזוי מורא׳דיג פערשאַרפט געוואָרען.

אָבער קאַרדינאַל פירשט טשערנאָך איז ניט נאָר געווען אַ טעאָרעטישער אוהב ישראל, אויך אין זיין טאָג־טעגליכען לעבען האָט ער זיך שטענדיג אַרויסגעוויזען פאַר אַן אויפריכטיגען פריינד פון יודען — כאָטש די דאָזיגע יודען־פריינדשאַפט האָט איהם, פערשטעהט זיך, געבראַכט אויף דער אַנדערער זייט אָפענע אָדער שטילע פיינדשאַפט מצד די „הונדערט־פּראָצענטיגע“ ריין־ראַסיגע מאַדיאַרען, וועלכע האָבען איהם, נאַטירליך, שוין אָנגעהויבען חושד זיין, אַז ער מוז נאָר אַליין אויך האָבען ערגעץ אַ שטיקעל באַהאַלטענע משפחה־באַציהונג צו יודען...

דער דאָזיגער אומבאַגרינדעטער חשד האָט זיך גענומען נאָך פון אַ גאַנץ אַלטער אַפערע מיט דעם באַקאַנטען „יודישען“ בישאָף טעאָדאָר קאָהן, אין וועלכער קאַרדינאַל טשערנאָך האָט אין יענער צייט געשפּילט אַ וויכטיגע ראָלע.

דאָס איז געווען נאָך ביים סוף פונ׳ם פערגאַנגענעם יאָהרהונדערט. אין דער בעריהמטער בישאָף־שטאָט אָלמיץ (טשעכאָ־סלאָוואַקיי) האָט געזאָלט בעשטימט ווערען אַ נייער בישאָף — און אין גאַנץ עסטרייך־אונגאַרן האָט זיך ניט געפונען קיין פּאַסענדיגער קאַנדידאַט, אַ חוץ דעם גלח טעאָדאָר קאָהן, וועלכער איז נאָך ערשט מיט צעהן יאָהר צוריק געווען אַ פרומער יודישער יונגערמאַן, וואָס האָט נאָר ניט אָנגעהויבען אפילו צו חלומ׳ען דערפון, אַז ער וועט אַמאָל פערנעמען אַזאַ חשוב׳ן פּלאַץ אין דער קאַטוילישער קירך...

די קאַנדידאַטור פון דעם דאָזיגען „יודישען“ גלח אויף אַזאַ הויכען פּאָסטען האָט נאַטירליך אַרויסגערופען אַ שטורם פון פּראָטעסטען ביים קלערוס און ביי די עסטרייכישע אַנטיסעמיטען. און נאָר אַ דאַנק דער השפּעה פון פירשט טשערנאָך האָט פראַנץ יאָזעף בעלאָזט פאַלען די אַלטע פּראַוואָרייטלען און האָט מסכים געווען צו דעם דאָזיגען „יודישען“ קאַנדידאַט, וועלכער איז טאַקי דעמאָלט געוואָרען בישאָף פון אָלמיץ.

אין יענער צייט זאָל אויך פראַנץ יאָזעף האָבען געמאַכט דעם איינציגען גוטען וויץ פון זיין גאַנץ לעבען. ווען דער נייער „יודישער“ בישאָף קאָהן האָט זיך פאָרגעשטעלט נאָך דער וואָהל פאַר׳ן קייזער, האָט זיך פראַנץ יאָזעף אָנגעשטעלט שטייף און מאַיעסטעטיש און האָט מיט אַן ערנסטער מינע געזאָגט צום בישאָף:

„קאָהן... קאָהן... נו, מילא... האָפענטליך זענט איהר שוין כאָטש געשמד׳ט...“

זינט דער דאָזיגער „אַפערע“, אין וועלכער קאַרדינאַל טשערנאָך האָט זיך געשטעלט אָפען אויף דער זייט פון דעם „יודישען“ בישאָף קאָהן, האָבען איהם די מאַדיאַרישע אַנטיסעמיטען חושד געווען, אַז ער איז אַליין אויך ניט מעהר ווי אַ משומד. דערצו קומט נאָך, וואָס קאַרדינאַל טשערנאָך איז געווען אַ שטענדיגער גאַסט אין די יודישע סאַלאָנען פון באַקאַנטע בודאַפּעשטער גבירים, מיט וועלכע ער איז געווען פערבונדען דורך פריינדשאַפט און גוטע באַציהונגען און דורך אַ געוויסער ליבעראַלער וועלט־אַנשויאונג, וועלכע ער האָט קיינמאָל ניט פערלייקענט.

פּסח צום סדר פלעגט ער זיך שטענדיג לאָזען איינלאַדען צום פערשטאָרבענעם יודישען מיניסטער וואַזשאָני און צו כל־נדרי פלעגט ער מיט איהם צוזאַמען געהן אין דער אַלטער בודאַפּעשטער שוהל, זיך צוהערען צו די יודישע תפילות, וועלכע ער האָט, ווי מען דערצעהלט איצט, אַלע גלאַנצענד מיטגעזונגען און פערשטאַנען...

ער איז געווען אַ שטאַרק פאָלקסטימליכע פּערזענליכקייט, טיף אינערליך פערבונדען מיט דעם ריינעם, פשוט׳ן פאָלקס־לעבען פון די גוטמוטיגע סלאָוואַקישע פויערים, פון וועלכע ער איז אַרויסגעקומען. ער האָט פיינט געהאַט בתכלית שנאה די אינערליך צעפוילטע מאַדיאַרישע אַריסטאָקראַטען און הויכע מיוחסים — און ער איז אויך געווען אַן אָפענער געגנער פון דער מאָנאַרכיסטישער באַוועגונג אין אונגאַרן, דרום וועלכער עס האָבען זיך גענומען „דרעהען“ אַלערליי אָנגעפּאַרטע, פאָלקס־פרעמדע פירשטען און ערצהערצאָגען, וואָס האָבען אַלע גרויס חשק זיך אַרויפצוכאַפּען אויף דעם אונגאַרישען טראָן פונ׳ם „הייליגען סטעפאַן“...

אויך די יודישע קהלות און חברות האָבען זיך בעטייליגט אין זיין לויה דורך אויסגעוועהלטע דעלעגאַציעס. אין די שוהלען און בתי־מדרשים האָבען רבנים מספּיד געווען דעם טויטען קאַרדינאַל, וועלכער איז געווען איינער פון די זעהר ווייניגע חסידי אומות העולם אין אונגאַרן...

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielnana 47, tel. 26-02
[illegible] קרענקהייטען, הויט. פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען. בעשטראַהלונגען אין קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג. און פון 4—5 דער לעטשניצע „האַלקאַ“.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
גאַסטראָלען פון די ליבלינגס־געסט אויס אַמעריקאַ
אַננאַ און היימאַן יאַקאָבאָוויטש
היינט, מיטוואָך, 9 אָווענד צום לעצטען מאָל צו ביליגע פּרייזען
„די גרינע כלה“
לעבענס־בילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון סיגאַל, רעזשיסירט דורך היימאַן יאַקאָבאָוויטש. הויפּט־ראָלען: „גאָלדעלע“ — אַננאַ יאַקאָבאָוויטש; „וועלוול“ — היימאַן יאַקאָבאָוויטש. ס׳ווערט געזונגען פאָלגענדע נומערן: אַ גרוס פון רוסלאַנד, קדשנו במצותיך, לעבעדיג און פריילעך, פרעהט אייך יודעלעך, אוי, אַדעם (רוסישע פּאָפּורי), איך וויל זיך שפּילען.
ס׳נעמען אַנטייל די ניי־אַנגאַזשירטע אַרטיסטען פון ווילנע אסתּר זעט־קינאַ און ישראל בירנבוים ווי אויך פרויען: בעזמאַן, מאַכאַראָווסקאַ, פעדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלאַבאַנסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווילינג. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַנאָ.
אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. בינע־לייטער: מאַכאַראָווסקי.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.
אַנאָנס! אין פאָרבערייטונג: פּאַלעסטינער ליבע, מאָלי ראַלי.

אָנדענקמאַל דעם „זיידען“

צום 10. יאָהרצייט פון מענדעלע מוכר ספרים.

מאָסקווע. (י.ט.א.) אין די נעענטסטע טעג וועט דער אָדעסער שטאָטישער סאָוויעט שאַפען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס וועט זיך פערנעמען מיט דער צוגרייטונג צו דעם פייערליכען דעם 10־טען יאָהרצייט פון מענדעלע מוכר ספרים. פערלויפיג האָט די אָדעסער יודישע בילדונגס־סעקציע אָנגעמערקט פאָלגענדען פּלאַן פון פייערן דעם יאָהרצייט: אַרויסגעבען אַ פּאָפּולערע ביאָגראַפיע פון מענדעלע און אַן אַלבום פון אַלע זיינע בילדער. שטעלען אַ מצבה אויף מענדעלעס קבר, דעם בעסטען יודישען יונגען שרייבער אַרויסגעבען אַן איין־יעהריגע סובסידיע אויף מענדעלע׳ס נאָמען.

די געהעריגע אָרגאַניזאַציעס און אַנשטאַלטען וועט פאָרגעלעגט ווערען צושטעלען אין אָדעס אַ דענקמאַל, אויף דער גאַס וואו מענדעלע האָט געוואוינט. אין יודישען מוזיי אויף מענדעלע׳ס נאָמען וועט איינגעאָרדענט ווערען אַ ספּעציעלער מענדעלע־צימער, וואו עס וועלען צוזאַמענגעקליבען ווערען אַלע זיינע מאַנוסקריפּטען, ווערק און אַלע זאַכען, וואָס האָבען אַ שייכות צו זיין לעבען און שאַפונג. אין דעם יאָהרצייט־טאָג וועלען איינגעאָרדענט ווערען ספּעציעלע מענדעלע אָווענדען. עס וועט אויך איינגעאָרדענט ווערען אַ גראַנדיעזער אַלשטאַטישער אָוונט צום אָנדענקען פון מענדעלע. גלייכצייטיג ווערט אויך אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן פון פייערען מענדעלעס אָנדענקונג אין גאַנץ אוקראַינע און אין ראַטענפערבאַנד.

אַ פעלדשער־פילאָזאָף

2 יאָהר תּפיסה פאַר האַלטען אַנ׳אַנטיסעמיטישע רעדע.

מאָסקווע. (יט״אַ). אין דאָרף סאַלאַטאָוועקאַ (אוקראַינע) האָט אַ פאָרשטעהער פון ראַיאָנס עקזעקוטיוו־קאָמיטעט געהאַלטען אַ פאָרטראָג וועגען מלוכה־שטייער אין דאָרף. נאָכ׳ן פאָרטראָג האָט דער אָרטיגער פעלדשער באַגדאַרעשוק געבעטען אַ וואָרט. דער דאָרפישער „אינטעליגענט“ האָט אָבער פערוואַנדעלט זיין „וואָרט“ אין אַנ׳עכט־שוואַרצ׳מאה׳דיגע פּאָגראָם־רעדע אויף דעם שטייגער פון מאַרקאָוו דעם צווייטען, באַשולדיגענדיג אין אַלע „צרות“ די — „זשידעס“ און די יודישע מאַכט.

דער שוואַרצ׳מאה׳ניק איז צוגעצויגען געוואָרען צום געריכט און איז אין דער ערשטער אינסטאַנץ פערמשפּט געוואָרען צו 5 יאָהר געפענגניש. באַגדאַרעשוק האָט דערלאַנגט אַ קאַסאַציע אין העכסטען געריכט, וועלכער האָט פערקלענערט די שטראָף ביז 2 יאָהר תּפיסה.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן)

(104

— אויסגעצייכנט! — האָט קורלאַנד אויסגערופען — איך פערזיכער אייך, פריילין, אַז איך פרעג עס ביי אייך ניט מחמת נייגעריגקייט. איך קען אייך ערשט עטליכע שעה, אָבער איהר זענט מיר ליב געוואָרען, ווי אייגענע קינדער, און איך בין שטאַרק פּערזענליך אינטערעסירט אין אייער גורל.

— מיר רעדען דאָך איצט וועגען גרעגואַר׳ן. מוזען מיר אייך איבערגעבען דעם חשד, וואָס איז אונז איינגעפאַלען.

— אַ חשד?

— מ׳קען זאָגען, ס׳איז אַ זיכערע זאַך!

— זאָגט, אדרבא, זאָגט... איך מוז אַלץ וויסען...

— גרעגואַר ווייסט וועגען זיין ברודערס פערברעכען.

— וואָס הייסט? — האָט קורלאַנד מיט כעס אויסגערופען — ער ווייסט, אַז דער מטבל איז בעגאַנגען אַ מאָרד־טאַט און האָט איהם ביז איצט ניט געצוואונגען, ער זאָל זיך מודה זיין, כדי צו ראַטעווען לוריע׳ן?!

— דער ברודער זיינער שרעקט איהם און אַנטוואַפענט איהם מיט זיין קראַפט. ער איז אַ זעהר שוואַכער מענש, און קאַרל דרייוויץ בעזיצט אַ גרויזאַמען, טייוואָלישען כוח!

— גוט! — האָט זיך קורלאַנד אָנגערופען — לאָמיר אָננעמען, אַז גרעגואַר פערלירט זיין דרייסטקייט צוליב׳ן ברודער, אָבער ער איז דאָך מחויב זיך אָננעהמען כוח צוליב דער ליבע צו אייך, פריילין פאַליע... און... אַז איז טאַקי די זאַך, ווען וועלכער איך האָב פריהער גערעדט... איך זעה זי נאָך ניט בענוי... נאָר זי וועט זיך נאָך אויספּרעמען! מיר מוזען זיין געדולדיג!.. יאָ... מיר מוזען ברענגען דערצו, אַז גרעגואַר זאָל מסר׳ן זיין ברודער...

— אַ, ער וועט זיך קיינמאָל אויף דעם ניט ענטשליסען.

— פון וואַנען קען מען עס וויסען?

— ס׳איז אַזוי!.. ער וואָלט ליבערשט געוואָלט שטאַרבען... איבעריגענס ווייסט ער שוין, אַז זיין טויט דערנעהנטערט זיך — וועט ער זיך צואיילען...

— פערקעהרט. די ליבע האַלט איהם אויף ביים לעבען... און איך וועל איהם צווינגען, ער זאָל טון דאָס, וואָס איך וויל.

— אויף וואָס פאַר אַן אופן?

— לאָמיר איצט אָפּלאָזען. איהר זאָגט מיר נאָר צו, אַז איהר וועט מיינע עצות אָדורכפיהרען אָהן שום פּראָבעהאָלט. ביידע צוזאַמען.

— מיר זאָגען צו.

— ווען מיינע עצות, וואָלט אייך געבראַכט פאַר אַ לעבענס־געפאַהר?

— אַפילו דאַן!

— וואָרום, וואָס וואָלט דען מיט מיר געווען — האָט פערעלע געענטפערט מיט אַ פראַגע — וואָס וואָלט געווען מיט מיר, ווען דער הער לעווענטאַל וואָלט מיך ניט אַריינגענומען צו זיך, און בעהאַנדעלט, ווי זיינע אַ טאָכטער?

— און טאַקי מיט מיר אויך — האָט יהודית אונגעגעבען — ווען דער ה׳ לוריע וואָלט זיך ניט פערנומען מיט מיר? פערעלע איז גרייט צו מקריב זיין איהר לעבען, כדי נוקם זיין זיך פאַר איהר צווייטען פאָטער, און איך וויל דאָס זעלבע טון, כדי צו ראַטעווען מיין פאָטער.

— איך האָב דערין קיין ספק ניט געהאַט.

— אַלזאָ, וואָס ראַט איהר אונז צו טון?

— זייט געדולדיג! גיט מיר צייט זיך איבערצולייגען. מ׳דאַרף דאָ ניט כאַפּען בלינד. דערווייל וועל איך זיך היינט ביינאַכט אַרומרעדען מיט דער פרוי לוריע. דאָס פּאַסט דאָך גאָרניט, פריילין אידאַ, אַז זי זאָל אייך האַלטען פאַר שולדיג.

— וואָס וועט אָבער זאָגען דרייוויץ, ווען ער וועט זיך דערוויסען, אַז איך האָב זיך איבערגעבעטען מיט מיין מוטער?

— ער וועט זיך פון גאָרניט דערוויסען. דאָס וועלען מיר מאַכען בסוד. פאַר אַלעמען דאַרף עס ווייטער פערבלייבען, ווי געווען. די פרוי לוריע איז דאָך זעהר אומגליקליך — דאַרף מען איהר פערשאַפען אַ ביסעל פרייד... און ווידער־גערעדט, פערדינט איהר זיך אויך ניט, פריילין אידאַ, מ׳זאָל אייך אַזוי שרעקליך אורטיילען.

יהודית האָט זיך פונאַנדערגעוויינט.

— על כולם — האָט קורלאַנד פאָרגעזעצט — מוז איך צוגעבען, אַז אויך אייער חתן, פריילין אידאַ, טוט אַ נאַרישקייט און משוגעת׳ן זוכענדיג בכיוון דעם טויט... איך רעכען, אַז איהר זענט ניט אינטערעסירט ער זאָל שטאַרבען... פערשטעהט זיך, ווען דער טויט זאָל קומען אַליין — איז פערפאַלען, אָבער בעגעהן אַ בפירוש׳ן זעלבסטמאָרד?! — איך וועל זיך בעמיהען איבערצוזאָגען איהם עטליכע ווערטער, און ווען ער וועט זיך דערוויסען, אַז אייער חתא איז נאָר אַ לפנים׳דיגער, אַ פּלומרשטער, אַז איהר גיהט ממש על קידוש השם — וועט ער אין פאַל, ווען ער וועט מוזען שטאַרבען, קענען שטאַרבען רוהיג און גליקליך.

יהודית האָט ביטערליך געוויינט.

פאַר איהרע אויגען איז ווידער געקומען דער מאָמענט, ווען איהר משפּחה האָט אויף אַ שענדליכען אופן זי אַרויסגעטריבען פון שטוב. אַך, וויפיל זי האָט דאַן איבערגעלעבט! זי האָט זיך דערמאָהנט די זידעל־ווערטער און באַלעדיגונגען, מיט וועלכע אַלע האָבען זי בעוואָרפען.

(פאָרטזעצונג קומט)

Ogłoszenie.

MAGISTRAT m. ŁODZI

ogłasza konkurs

na lokal dla stałej Komisji Poborowej Nr. 1

o rozkładzie następującym:

1) cztero-izbowy,
2) na parterze,
3) w śródmieściu,
4) z dwoma wejściami,
5) z dobrem zamknięciem,
6) w tem jedna sala o rozmiarze przynajmnie. 6x4 mtr., a pożądane większa 12x8 mtr.
7) pokoje winny być suche i jasne,
8) dostateczne oświetlenie słoneczne,
9) vis a vis nie może być oficyny,
10) odpowiednie miejsce ustępowe.

Oferty należy składać do Wydziału Gospodarczego - Plac Wolności Nr. 14, pokój 37 (Oddział Kontraktowy) w terminie **do 15 września r. b.**

Łódź, dnia 3 września 1927 roku. 783

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1926 roku „o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz odzieży i obuwia przez wyznaczanie cen" (Dz. Ust Rzp. Pol. Nr. 18, poz. 101) na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz.Ust.Rz.P. Nr 91, poz. 527 art. 8) oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi z dnia 16 kwietnia 1926 roku, niniejszem podaję do publicznej wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 860 z dnia 6 września 1927 r. zostały wyznaczone ceny maksymalne:

na przetwory zbóż chlebowych za 1 kg.

w hurcie:	1) mąka żytnia 65%	60 gr
	2) „ pszenna 50%	80 „
w detalu:	1) „ żytnia 65%	66 „
	2) „ pszenna 50%	88 „
	3) chleb żytni pytlowy 65%	60 „
	4) „ „ „ 50%	63 „
	5) 2 kg. bochenek chleba pytlowego 50%	zł. 1.25 „
	6) „ razowy	45 „
	7) pieczywo pszenne (bułki)	zł. 1.20 „
	8) 1 bułka o wadze minimum 4 dekagr.	5 „

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów § 7 wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Zaznaczam, że zgodnie z § 10 i 11 wymienionego Rozporządzenia Rady Ministrów, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych przedsiębiorstw handlowych, będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. (Dz.U.R.P.Nr. 91 z 1926 r., poz. 527) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku – **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10 tysięcy złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych

Łódź, dnia 7 września 1927 r.

785 Wice-Prezydent m. Łodzi ( ) W. GROSZKOWSKI.

Dr. med.
M. Kerszner
קינדער-קראנקהייטן.
ויעלאנא 16 טעל. 51-96
נעמט אן פון 3 — 4 און פון 6—7. אין דער לעמשניצע
ברושעזשינער 11 פון 9—12
מיטאג און פון 4—5 נאכמיטאג.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, בעט און מענערישע קראנקהייטן, פענער-שוואכע, ראנטגען-שטראלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 6 — 9 און אווענד.

איבערצוגעבן
פון זאפארט א קויהלעז-געשעפט מיט גרויסע שאפעס און צענטער שטאט וועגען אוועקפארן. אפערטען אונטער "א" אין אדמיניסטראציע.
765

צו פערדינגען
אנרויים געהעלב מיט 8 שויפענסטער, קילינסקי 131. צו ערקונדיגען זיך אין די הערבארצאריע.

אמעדעל, וואס קען נייהען אויף א מאשין, ווי אויך א לערן מעדעל צו סוויפערס, ווערט געזוכט ביי ח. ם. יעראזאלימסקא 4.
792

רעכער
צו נייהען אויף דער מאשין ווערט אנגענומען ביי ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

784

Urbin
czyści dziennie miljony obuwia.

דאנטיסט און צאהנטעכניס
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעמט אן אלע טאג פון 9 פרי ביז 8 אווענד.

עמשניצע פון דאקטוירים
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פרי ביז 7 אווענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטן	12—9½ 5—4
ד"ר שיפמאן	אונגארלוכע קראנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירנעלד	נערוועז און פסיכישע קר.	3—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגן-קראנקהייטן	12.30—?
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	— 1
ד"ר בערנסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

ד"ר ווילבערשטיין	צאהן-ארצט	2—10 נ"מ
ד"ר לאזשינסקא סמאראזשבה	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציין, קראנען, פלאמבען א. א. וו.
די לעמשניצע איז אויך מעשיג וואגאג.

בעפאר איהר געהט קויפען מעבעל, בעט איך אנצוקוקען מיין

מעבעל אויסשטעלונג
חסכאדניא 66, טעל. 34-25 ביי
L. Salomonowicz

מעבעל-שפיק צו מעסיגע פרייזען אויף גוטע באדינגונגען.

מעבעל קויפט נישט קיין **מעבעל**
מעבעל
נעפאר איהר איבערציגט אייך נישט אין מיין
מעבעל-געשעפט
44 גדאנסקא (דילוגא) **44**
טעלעפאן 62-56
Ch. ŁAZNIK
נור ביי מיר קענט איהר שעהנע מעבעל און ביליג.
באמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעם, פעלצער, ניי-מאשינען, כאמאדען, אנצינער א. א. וו.
איך צאהל די העכסטע פרייזען.

מאטאזש-און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט
פון דר. מעד. **ב. שמירנעלד**
צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89
עמפפאנג פון 3 ביז 5.

אכטונג ה"ה פריזערס!
מיין פערפומעריע-געשעפט איז פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע קעלנישע און בלומען-וואסערן צום פרייז פון 4 זל. פליאסקאן 3 זל., פיקסין—7.80, ווי אויך אלערליי פריזיער-צובעהער צו קאנקורענץ-פרייזען
J. Drukier מיט אכטונג
II ZAWADZKA II

קוואליפיצירטע לעהרער
פאר די העברעאישע שפראך און תנ"ך.
צו ערפאהרען אין קאנצעלאריע פון גימנאזיום, פעטריקאווער 18 פון 5 ביז 7 אווענד.
791

5 געוועלבער
פון זאפארט איבערצוגעבן.
1 געוועלב איז געאייגנט אויף א רעסטאראן, אדער ביר-שענק אויף פיוטא 46 (ביים ווירט)
דאס צווייטע הויז פון אלעקסאנדער-גאס. 781

שטיהל געבעטע
פערשידענע פאסטנער פון גאבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאראקא-צבראמע שטעהט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ווי אויך **טאפעציר-געגענשטענדע**
באוועגלעכע פאסטנער, מאטראצען אין 3 גאטונגען אויך בעקומט מען ביי מיר סאלאן-גארניטורען, אויף זייד-פאטעליהעם, ווי אויך גאנדאלקעס, קאווע טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטקופען סארפענישעס, אויך שטיהל צום אויסבעסערן פאר טאפעצירער פערשידענע פאסטנער פון גוטען אויסגעארבייטען העלץ
בעקומט איהר — נאר ביי — **נ. לעוואוויטש, פולנאצנא 5**

Wydawnictwo „Najer Folksblat", sp. z o. odpowiedz. wydawcy Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Koźma
Drukarnia i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.